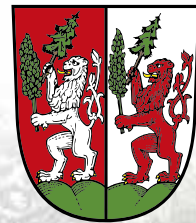

Bělohradské listy

Vydáno 21. 2. 2020 • Ročník XX • Cena 16 Kč

1 / 2020

Novoroční vyběhnutí - vyslápnutí

I Brví prošel rok 1989 s nadšením

Houby nalezené 19. 12. 2019 v lese za Bělou u Pečky

Objektivem Bělohradských listů

Televizní zima

Letošní zima je skutečně nanicovatá. Pamětníci tvrdí, že něco takového za celých padesát (někteří i šedesát či sedmdesát) let nepamatují. Za prosinec a leden jsme viděli tady v Bělohradě snít jen dvakrát. Nevydržel ani tři dny. Netušila jsem, že se mi bude po něm tolik stýskat. V letech, kdy ho bylo příliš, jsme si stěžovali na každodenní prohazování cestičky od domovních dveří k brance. Teď bych to brala jako vítané zpestření deštivých a blátivých dní.

K příjemným zimním dnům letos patřil první leden, kdy se pořádá tradiční pochod na Byšička. Sněhový poprašek byl spíše symbolický, ale mírně mrzlo, takže zem byla tvrdá a účastníkům pochodu se dobře šlapalo, protože se nemuseli brodit bahnem.

Jenže zimní idylka netrvala dlouho. Oteplilo se. Nevím, jaké bude počasí za tři týdny, až Bělohradské listy vyjdou, ale dnes je sedm nad nulou, prší a fouká vítr. Tráva na zahradě je sytě zelená a cestičky se proměnily ve stružky řídkého bláta. Spíše než leden to připomíná začátek listopadu. Je to frustrující a člověku se neodbytně vtírá parafráze na známý výrok z Vančurova Rozmarného léta: „Tento způsob zimy zdá se mi poněkud nešťastným.“

Radost nevzbuzují ani další věci: Z Číny se do světa šíří nebezpečný koronavirus a v Čechách začala chřipková sezóna. Zavírají se nemocnice i školy, omezují kulturní akce. Ústní roušky v lékárnách jsou beznadějně vyprodané a společenský život je na minimu. Zdá se, že nejbezpečnější je usednout k televizi a ponořit se do „pestré“ nabídky pořadů. Brzy však zjistíte, že ani tady vás nic radostnějšího nečeká. Už po několika dnech máte stejně bezútěšný pocit jako při pohledu na déšť a bahno za oknem. Když pomínete obsah a zaměříte se na mluvený projev, zarazí vás především velké množství vulgarit řinoucích se z obrazovky. Jejich koncentrace je zhruba stejná v seriálech, „estrádách“ nebo třeba pořadech o vaření.

Včera jsem se z upoutávky dověděla, že se nám v brzké době vrátí (zapomněla jsem, na kterou stanici) oblíbený kuchařský šéf, jehož mluva je (kulantně řečeno) tak jadrná, že polovinu slov musejí zvukaři „vypípat“. I když je hustota pípání velmi vysoká, stejně k divákovi pronikne tolik „srovových“ výrazů, že se mezi nimi kulinářské rady občas ztrácejí. Nevím, jak moc pozvedl tento kuchař restaurační kulturu v českých zemích, ale televizní mluvu, vnímanou mnoha diváky jako „mustr“, poslal o několik pater níž.

Za posledních zhruba třicet let český jazyk neobyčejně zhrubl. Tak, jak dnes běžně mluví školní děti, dříve nemluvili ani dlaždiči. Tímto se dlaždičům omlouvám, ale výraz „sprostý jako dlaždič“ býval kdysi synonymem pro „odpadkovou mluvu“. V současnosti daleko hůř (a nejen v seriálech) hovoří špičkoví manažeři, policisté, studenti, doktoři i politici.

Všeobecně by mělo fungovat, že v televizi se nikdo nevyjadřuje stejnými slovy, jako když na dvorku nečekané šlápne bosou nohou do exkrementu. To není pokrytectví, jen obyčejná slušnost. Ať chceme, nebo nechceme, ve vnímání televizní mluvy je přece jen určitý rozdíl, neboť všudypřítomné médium určuje pohled veřejnosti na svět. A tak se vtírá otázka: Kopíruje televize život, nebo život televizi?

Jen tak na okraj: Pokud dnes chcete slyšet skutečně „čistou češtinu uchu lahodící“, musíte si počkat na nějaký starý seriál. Teď právě opakují F. L. Věka. Pořád stojí za to.

Vypnula jsem televizi a šla si půjčit knížku do knihovny. Vřele to všem doporučuji. Bělohradská knihovna je dobře zásobená, a tomu, kdo si nedokáže vybrat, poradí knihovník pan Simon.

Přeji vám klidný zbytek letošní zimy. S televizí i bez ní. A kdo ví, možná i sněhu se ještě dočkáme...

Hana Marie Körnerová

1/2020

z obsahu čísla

Hodnocení roku 2019

6

Lékař Michal Paďour

Jak se u nás tančilo

První pošta

Hokejista Radek Pilař

Další číslo vyjde: 24. 4. 2020

Fotografie na obálce:

01 SATYR PŘED KREMLIČKOVOU VILOU
Ladislav Stuchlík

24 POHLED Z BYŠIČEK
Jan Kejval

BĚLOHRADSKÉ LISTY - Časopis Bělohradu a okolí

Periodický tisk územního samosprávného celku Lázně Bělohrad

Vydává: Město Lázně Bělohrad. Vychází jako dvouměsíčník.

Redakční rada: Ladislav Stuchlík (šéfredaktor), Eduard Čelíš, Alena Fléglová, Hana Friedrichová, Hana Marie Körnerová, Václav Lejdar, Iva Plecháčová, Josef Špür, Ing. Pavel Šubr, Jaroslav Voves. MK ČR pod č. E 10901, ISSN 2533-8005

Povoleno:

Adresa: Město Lázně Bělohrad, Městské kulturní středisko, Barákova 3, 507 81 Lázně Bělohrad

Telefon, fax: 739 629 482 / 493 792 484

E-mail: mks@lazne-belohrad.cz

Sazba, tisk: Tiskárna ARPA, Kotkova 792, 544 01 Dvůr Králové nad Labem

Zeptali jsme se za vás

Bude se letos konat Mezinárodní folklorní festival „Pod Zvičinou“?

Na veřejném zasedání zastupitelstva města Lázní Bělohradu 18. prosince 2019 přečetla členka zastupitelstva paní Alena Kuželová dopis, kterým manželé Rychterovi ukončují svoji činnost ve vedení souboru Hořeňák a současně končí s organizováním MFF „Pod Zvičinou“. Na lázeňské komisi 16. ledna 2020 manželé Rychterovi oznámili změnu svého rozhodnutí. Soubor Hořeňák povedou dál, organizování festivalu vyloučili.

Nastalou situaci řešila rada města na svém zasedání 22. ledna a rozhodla, že je v zájmu města, aby festival pokračoval dál. Jeho organizací a vedením pověřila Městské kulturní středisko a jeho vedoucího Ladislava Stuchlíka.

Na základě tohoto rozhodnutí byla vytvořena první pracovní skupina, která se bude organizováním festivalu zabývat.

Pokud má někdo chuť a zájem se do přípravy a realizace zapojit, prosím, kontaktujte Městské kulturní středisko.

Ladislav Stuchlík,

Vedoucí MKS Lázně Bělohrad, foto: Václav Lejdar

Rekonstrukce silnice III. třídy Lázně Bělohrad – Lány – Valdov – Nová Paka

S pověřením pana náměstka Červíčka Vám zasílám odpověď na Váš dotaz k rekonstrukci silnice III/28425:

zmiňovaná rekonstrukce silnice III/28425 z Heřmanic přes Valdov a Lány do Lázní Bělohradu je vyprojektována. Jedná se o 7,4 km dlouhou modernizaci silnice formou sanací neúnosných krajů vozovky a provedení celoplošné recyklace za studena, čímž se vylepší a homogenizuje stávající konstrukce vozovky. Na takto upravený podklad jsou provedeny vrstvy asfaltobetonového krytu. Součástí rekonstrukce je rekonstrukce mostů a opěrných zdí.

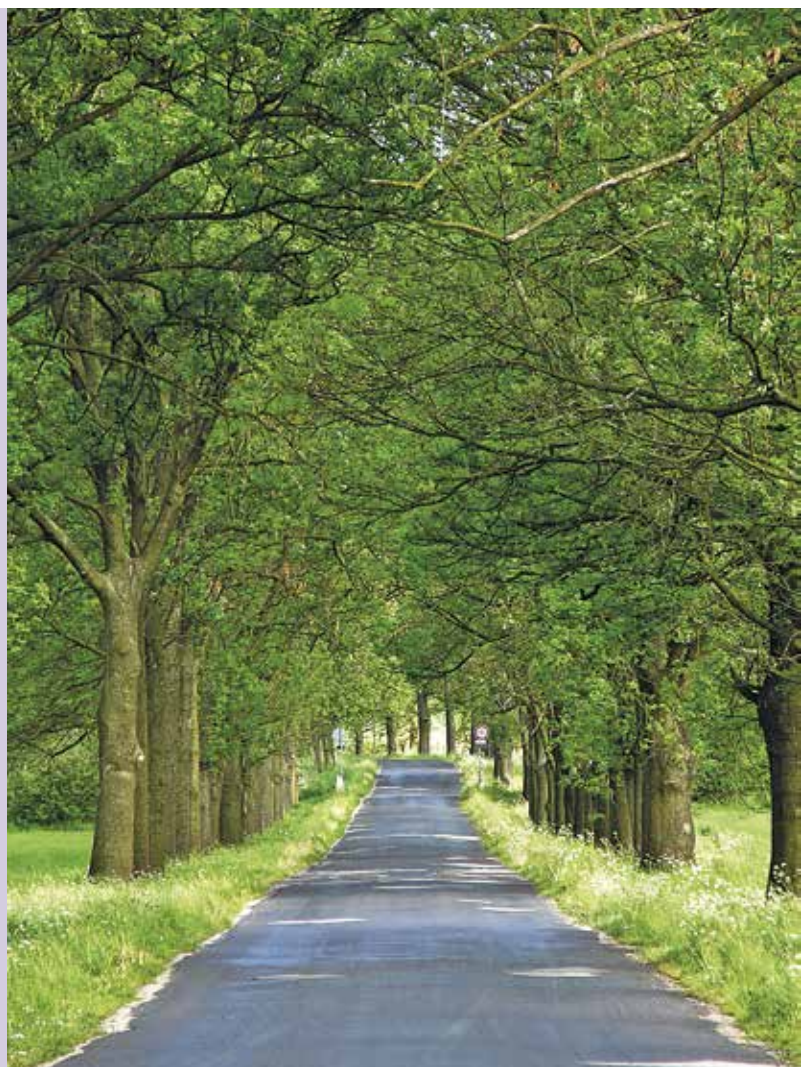
Zároveň bude komunikace odvodněna a bude provedeno nové dopravní značení včetně příslušenství. Projektové práce byly ukončeny koncem roku 2016. Celkové náklady na rekonstrukci podle rozpočtu z roku 2016 jsou přes 100 mil. Kč na celou stavbu. V trase komunikace jsou soukromé pozemky, které prozatím nejsou všechny majetkoprávně vypořádány. Schází dořešit 2 vlastníky, z nichž na jednom pozemku je zástavní právo. Královéhradecký kraj se poslední roky soustředil na projekty a rekonstrukce hlavních silnic II. tříd, které jsou financovány z dotace EU. Ve fázi projektuje se a probíhá inženýrská činnost je 160 projektů. 50 projektů je připraveno k realizaci a dalších 26 je objednáno. Přípravuje se velké množství staveb k postupné realizaci dle systému hospodaření s vozovkou. S ohledem na vysoké finanční náklady by první úsek mohl být realizován v roce 2021. ŘSD plánuje realizovat obchvat Nové Paky a rekonstrukci této silnice, aby na obchvat mohla navázat a pokračovala by ve směru na Lázně Bělohrad.

Ing. Věra Drábková,

asistentka 1. náměstka hejtmána pana Mgr. Martina Červíčka,

odbor kancelář hejtmána KHK,

foto: Alena Fléglová

Starosta odpovídá

Nemůžete něco udělat s auty, která zastavují mezi náměstím a odbočkou na Hořice? Připadá mně, že v poslední době vzrostl počet projíždějících kamionů přes Bělohrad a v těchto místech vznikají kvůli stojícím autům složité dopravní situace.

V celém úseku jsou oboustranně umístěny dopravní značky zákaz zastavení s výjimkou zásobování. Bohužel řidiči tyto dopravní značky příliš nerespektují a zastavují zde především kvůli nákupům v prodejnách, které jsou v těchto místech. Na podzim jsme o problému jednali s Policií ČR a požádali ji o častější kontrolu této lokality. Policisté řidiče poté především upozorňovali na porušení dopravních předpisů. Od ledna ale došlo ke zvýšení počtu kamionů, které přes naše město projíždějí (z důvodu zavedení mýta na silnicích I. třídy, kterým se vyhýbají), proto jsme znovu jednali s Policií ČR a požádali ji, aby řidiče stojící v tomto úseku rovnou pokutovali. Víím, že někdy je složité přenášet větší nákupy do vzdálenějších míst, ale často jde o řidiče aut, kteří si jdou koupit nákup nebo jen svačtinu do prodejny potravin. Navíc v centrech jiných měst jsou často pěší zóny s obchody a kupující si musí s nákupy také poradit. Problém zvyšuje právě průjezd kamionů (často polských), které si našly novou cestu z Jaroměře na Jičín právě přes Miletín a naše město. Záležitost řešíme i s vedením Královéhradeckého kraje a Správy silnic Královéhradeckého kraje a hledáme cesty k omezení tranzitní kamionové dopravy přes Lázně Bělohrad. Na jednáních opakovaně zaznívá, že problém měl vyřešit obchvat našeho města ve směru Jičín – Miletín, se kterým ale občané města nesoúhlasili a práce na něm byly zhruba před 10 lety zastaveny. Nyní se ukazuje, jaká to byla chyba.

Koncem roku jste dělali nové veřejné osvětlení v Nádražní ulici. Chci se zeptat, proč jsou jednotlivé lampy u domů a svítí na trávník a nejsou na druhé straně u silnice?

Při instalaci lamp veřejného osvětlení jsme využili investiční akci společnosti ČEZ, která v našem městě provedla rozsáhlou kabelizaci svých rozvodů nízkého napětí. Šlo o ulice Zámeckou, Václavskou, Zborovskou, Nádražní, Kotykovu alej a U Lva, kde jsme museli nainstalovat nové sloupky veřejného osvětlení, protože ČEZ zlikvidoval své betonové sloupky, na nichž jsme měli umístěny lampy veřejného osvětlení. Při instalaci veřejného osvětlení jsme využili nabídky společnosti ČEZ, že můžeme využít jejich výkopy a protlaky, a ve výkopech nám přiložili naše kabely veřejného osvětlení.

Konkrétně v ulici Nádražní máme připraven projekt její rekonstrukce a výstavby chodníku. Chodník má být veden v zeleném pruhu mezi lipovou alejí a ploty rodinných domů. Lampy jsme proto zatím nechali na místech původních betonových sloupů a při realizaci rekonstrukce celé Nádražní ulice by

došlo k jejich posunutí k chodníku. Možná ještě dovětek k tomu, kdy by se rekonstrukce Nádražní ulice mohla uskutečnit. V minulosti neexistoval žádný dotační program pro město a obce na rekonstrukci komunikací, i když starostové o takový dotační program žádali a měli na jeho vytvoření velký zájem. V posledních letech Ministerstvo pro místní rozvoj ČR takový dotační program vytvořilo, ale pouze pro obce a města do 3.000 obyvatel. Nyní již mohou nově žádat i města do 10.000 obyvatel, ale podmínkou je, že musí mít zpracovaný strategický rozvojový dokument. Proto jsme začali tento strategický rozvojový plán zpracovávat a po jeho dokončení bychom chtěli o dotaci na rekonstrukci Nádražní ulice (a zřejmě i ulice Karla Moora) požádat.

Pavel Šubr, foto: Ladislav Stuchlík

ZM informuje

Poslední zasedání zastupitelstva města v roce 2019 se uskutečnilo **18. prosince** v kulturním sále hotelu Grand. Zastupitelé po zprávách z jednání kontrolního a finančního výboru a rady města schválili prodej 10 pozemků na výstavbu garáží v lokalitě „U Trati“ a zároveň záměr prodeje zbývajících pozemků v této lokalitě, dále schválili prodej pozemků p.p.č. 381/17 v k.ú. Lázně Bělohrad, p.p.č. 1263/32, 1263/66 a 1263/73 v k.ú. Horní Nová Ves, neschválili prodej pozemku p.p.č. 637/1 v k.ú. Lázně Bělohrad a schválili odkoupení pozemku p.p.č. 1263/75 v k.ú. Horní Nová Ves.

Poté schválili změnu termínu zahájení stavby na p.p.č. 139/24 v k.ú. Brtev a upravené zadání změny č. 2 územního plánu Lázně Bělohrad, vzali na vědomí rozpočtová opatření č. 13/2019 a 14/2019, schválili rozpočtové opatření č. 15/2019, pověřili radu města schválením posledního rozpočtového opatření za rok 2019, schválili rozpočet města na rok 2020 jako schodkový ve výši příjmů 81.047.940 Kč a výdajů 89.174.310 Kč s tím, že schodek bude pokryt prostředky na bankovních účtech města, a rovněž schválili střednědobý výhled rozpočtu města. Poté vzali na vědomí zprávu o investičních akcích města, schválili dodatek č. 1 k jednacímu řádu Zastupitelstva města Lázně Bělohrad a mimořádnou odměnu místostarostovi města, neschválili mimořádnou odměnu starostovi města, schválili termíny zasedání zastupitelstva města v roce 2020 a pověřili místostarostu zajištěním případné úpravy projektové dokumentace zpevněných ploch a výsadby stromů na náměstí K. V. Raise tak, aby bylo technicky možné zajistit zásobování a provozování stávajících obchodů a provozoven.

Pavel Šubr

HODNOCENÍ ROKU 2019

Vážení spoluobčané, jako každoročně se na začátku roku pokusím zhodnotit rok předcházející, tedy rok 2019. Hospodaření města za tento rok skončilo s výrazným zůstatkem ve výši cca 39 milionů Kč a na jaře bychom měli ještě ze Státního fondu životního prostředí obdržet dotaci na odbahnění rybníka Pardoubek ve výši cca 5,6 milionu Kč. Tuto rezervu má město vytvořenou na stavbu nového městského úřadu a na stavební úpravy severní části náměstí K. V. Raise. Rezerva vznikla především díky prodeji zámku, části areálu dětské léčebny a stavebních pozemků. Svůj vliv má i výrazný růst výše sdílených daní, které město dostává od státu.

zeních v nové budově základní školy, vybudování nového altánu na vycházkové trase kolem Pardoubku, zahájena byla rekonstrukce kulturního domu v Lánech a výstavba 2 bytových jednotek v bývalé škole v Brtvi, došlo k výměně oken a vstupních dveří v bytovně Jiskra v Horní Nové Vsi, k celkové opravě elektroinstalace v hlavní budově areálu U Lva, opravě komunikace v ulici Na Zátíší (po výměně plynovodu ze strany firmy Innogy) a opravě střechy v domě s pečovatelskou službou. Dále se uskutečnilo několik drobnějších akcí.

Projekčně připravujeme další investiční akce – nejvýznamnější je výstavba nové budovy městského úřadu v čele náměstí K. V. Raise, kde již máme požádáno o stavební povolení a v 1. pololetí roku 2020 by mělo proběhnout výběrové řízení na zhotovitele. S touto akcí je spojen projekt úprav severní části náměstí K. V. Raise, kde bychom chtěli zhotovitele soutěžit současně se soutěží na novou budovu městského úřadu. Dále jde o projekt revitalizace zámeckého parku, který jsme museli upravit vzhledem k nutnosti pokácet ze zdravotních dů-

vodů řadu stromů, které měly původně v parku zůstat, dalším dokončeným projektem je revitalizace vnitrobloku sídliště, kde nyní probíhá územní řízení. Projekčně je rovněž připravena rekonstrukce budovy spořitelny na 13 bytových jednotek. Stavební povolení máme na poslední etapu rekonstrukce chodníků v Horní Nové Vsi, projektujeme chodník od bývalé Milety k vjezdu do firmy Freudenberg v Dolní Nové Vsi a zahájili jsme projekční práce na vybudování kanalizace ve Hřidelci a rekonstrukci ulice Karla Moora. Na několik z těchto akcí chceme žádat o různé dotace.

V loňském roce jsme využili i několika dalších dotačních titulů – Královéhradecký kraj vytvořil nově 2 dotační programy – pro lázeňská města, kde jsme získali 500.000 Kč na kulturní akce a altán u Pardoubku, a pro venkovské části měst a obcí od 3.000 do 10.000 obyvatel, kde jsme obdrželi 1,5 milionu Kč na výstavbu bytů ve škole v Brtvi. Dále jsme získali dotaci na nákup a modernizaci informačních systémů na městském úřadu včetně webové prezentace a pro rok 2020 máme potvrzeny dotace na nový chodník v Horní Nové Vsi a na pořízení speciální techniky pro výjezdovou jednotku hasičů. Co se týče hasičů, tak na základě bezúplatného převodu se podařilo pro bělohradské hasiče získat repasovanou cisternu Tatra.

Ve městě probíhaly další investiční akce soukromých investorů – dokončení rekonstrukce střech na zámku společnost Elisabeth Arms, a. s., rekonstrukce úpravy vody ze strany Vodohospodářské a obchodní společnosti, a. s., výstavba nových provozů firem DEPRAG CZ, a. s., V-Garden, s. r. o., a ZEPO Bělohrad, a. s., rekonstrukce bývalé lesní správy na byty, rekonstrukce budovy rehabilitace na sídlo ředitelství akciové společnosti Lázně Bělohrad, výměna plynovodních rozvodů ze strany společnosti Innogy a rozvodů nízkého napětí ze strany společnosti ČEZ, rekonstrukce komunikace do Dolního Javoří ze strany Královéhradeckého kraje a částečně města, kdy komunikace byla poté bezúplatně převedena na město Lázně Bělohrad.

Město v loňském roce proinvestovalo téměř 25 milionů Kč, další téměř 4 miliony Kč byly určeny na opravy. Největší investiční akcí byla revitalizace rybníka Pardoubek spojená s úpravou komunikací poškozených stavbou za téměř 8 milionů Kč. Zhruba 7,8 milionu Kč stála rekonstrukce „školičky“ u základní školy včetně vnitřního vybavení. Školička byla upravena na školní družinu se sociálním zázemím, dále na šatny a sociální zařízení pro venkovní sportoviště a pro oddíl národní házené. Obě akce byly podpořeny dotacemi ze Státního fondu životního prostředí.

Z dalších investičních akcí bych chtěl jmenovat nákup vozidla Zebra s příslušenstvím (sypač a sněhová radlice) pro potřeby technických služeb, vybudování nových autobusových čekáren v Lánech a ve Hřidelci, výměnu veřejného osvětlení v ulicích Zámecké, Zborovské, Václavské, Nádražní, Kotykově aleji a U Lva, kde jsme využili budování nových rozvodů nízkého napětí ze strany společnosti ČEZ, dokončení rekonstrukce hasičské zbrojnice v Dolní Nové Vsi (fasáda, okna a vrata), výměnu dlažeb na chodbách a sociálních zaří-

Město od 1. února rozšířilo činnost pečovatelské služby i na víkendy, takže pečovatelská služba nyní ve městě působí všechny dny v týdnu od 7 do 19 hodin. Zastupitelstvo města také schválilo podání žádosti o převod majetku bývalého SOU Lázně Bělohrad (areál Kotykovy mlýna a tělocvična na Jiráskově nábřeží) na město, odpověď ze strany Královéhradeckého kraje dosud nemáme. Bohužel ve městě trvá problém se zubaři, když nový zubař, který měl ve městě nastoupit, nedostal pracovní povolení.

Ve městě se uskutečnilo mnoho kulturních a sportovních akcí. Kulturní akce pořádají Městské kulturní středisko nebo Městská knihovna, některé akce ve spolupráci s a. s. Lázně Bělohrad. Divácká účast byla na většině akcí vysoká. Mezi nejvýznamnější kulturní akce patřilo Zahájení lázeňské sezóny, Meziná-

rodní folklorní festival „Pod Zvičinou“, pořádaný FS Hořeňák a Hořeňáček z. s., Strašidelná Bažantnice, Country festival „Pod Hůrou“, Bažantnice ještě žije, Slavnosti jablek a cibule, proměnné koncerty v Bažantnici, koncert skupiny Jelen atd. Za přípravu a zajištění akcí bych chtěl poděkovat všem organizátorům a také Královéhradeckému kraji, který finančně podpořil Zahájení lázeňské sezóny, Mezinárodní folklorní festival a nedělní koncerty v Bažantnici.

V průběhu roku ukončila vedení Městské knihovny paní Alena Kuželová, které bych chtěl za knihovnickou práci a nastavení vysoké úrovně naší knihovny poděkovat. Od 1. března se stal vedoucím knihovny pan Jan Šimon, kterému se daří vysokou úroveň naší knihovny držet i pořádáním zajímavých kulturních akcí.

Na zasedání zastupitelstva města v září 2019 rezignoval na funkci místostarosty a člena zastupitelstva města pan Jan Pavlásek. Také jsem chtěl poděkovat za více než 5 let odpracovaných ve prospěch našeho města ve funkci místostarosty. Ve funkci místostarosty ho nahradil Antonín Schánilec a v zastupitelstvu města Ing. Jiří Ulver. Oběma bych chtěl popřát, aby je práce uspokojovala a přinášela jim radost.

Na prosincovém zasedání zastupitelstva města schválilo rozpočet města pro rok 2020 jako schodkový ve výši příjmů 81.047.940 Kč a výdajů 89.174.310 Kč. Rozdíl tvoří financování – na straně příjmů využití prostředků na bankovních účtech města ve výši 11.462.370 Kč a na straně výdajů splátky úvěru na výstavbu vodovodu a kanalizace v Brtvi ve výši 3.336.000 Kč. Hlavními investičními akcemi v roce 2020 by měly být výstavba chodníku v Horní Nové Vsi, revitalizace vnitrobloku sídliště, výstavba bytů ve škole v Brtvi a v případě schválení zastupitelstvem města výstavba nového městského úřadu a úprava severní části náměstí K. V. Raise.

Závěrem mně dovolu, abych za práci pro naše město poděkoval všem zaměstnancům Městského úřadu, Technických služeb města, Městského kulturního střediska a Městské knihovny, všem zaměstnancům příspěvkových organizací města Základní škola K. V. Raise a Bělohradská mateřská škola, dále všem zastupitelům, členům rady města, předsedům a členům výborů a komisí a v neposlední řadě všem občanům města, kteří se zajímají o město třeba jen drobnými připomínkami, které pomůžou ke zvelebení našeho lázeňského města a přilehlých obcí.

A úplně závěrem mně, vážení spoluobčané, dovolu, abych vám všem popřál do roku 2020 hodně zdraví a spokojenosti a aby začínající rok 2020 byl pro vás a vaše nejbližší úspěšný.

Ing. Pavel Šubr – starosta města,

foto: Ladislav Stuchlík

MUDR. MICHAL PAĎOUR

léčí naše srdce

Jaké byly vlastně vaše začátky?

Po promoci jsem v roce 1991 nastoupil na interní oddělení v nemocnici, kde jsem se narodil, v Hořicích v Podkrkonoší. Zde jsem se v podmínkách malinkého špitálku připravil na atestaci z interního lékařství.

Kdy jste začal s kardiologií?

Vlastně od samého začátku jsem tíhl ke kardiologii, vzpomínám si, jak jsem jako úplné ucho zlobil svého primáře s tzv. trombolýzou – tedy v té době progresivní metodou léčby infarktů, on byl klasický „internista“, tedy zastánce více konzervativních přístupů, ale jinak skvělý člověk. V podmínkách tak malé nemocnice bylo mé počínání trochu „rebelské“, ale nakonec mi to prošlo.

Co je to trombolýza a jaký je rozdíl proti současnému pojetí léčby infarktů?

Trombolýza je chemické rozpuštění trombu látkou, která agresivně ředí krev, je to účinný způsob, ale je spojen s rizikem krvácení. Dnes léčíme infarkty v ČR výhradně metodou direktní angioplastiky, tedy otevřením uzavřené tepny instrumentálně – tedy balonkem a stentem.

Říkáte „rebelské“, není to trochu příznačné pro vás?

Dříve jistě bylo mé počínání vnímáno často jako rebelské, nyní již jsem více konformní. Jenom když chcete něco prosadit, musíte být trochu rebel. S věkem vás to pouští, protože to stojí síly.

Narážíte na vaše začátky ve Varech?

Jistě, to byla jedna velká rebelie, jenomže tenkrát bylo v nemocnici hodně nepochopení pro budování kardiocentra.

Já myslím, že v nemocnici kardiologii chtěli...?

To ano, chtěli mít angioplastiku, tedy intervenční kardiologii, nechtěli tenkrát chápat, že nelze mít intervenční kardiologii, a přitom nemít lůžkové kardiologické oddělení, koronární jednotku a další komplementy, které dělají kardiocentrum kardiocentrem.

V jakém složení jste vlastně v roce 2006 v Karlových Varech začínali?

Byli jsme 3 intervenční kardiologové a 6 sester katetrizačního sálu.

Když jste v roce 2016 odcházeli, jaké bylo personální složení kardiocentra?

Bylo nás 14 různě specializovaných kmenových lékařů kardiocentra a desítky sestřiček a sanitářů v gesci kardiocentra.

Jak jste rozšířili za těch deset let spektrum výkonů?

Postupně jsme k provádění diagnostických a terapeutických srdečních katetrizací přidali implantaci kardiostimulátorů, provádění elektrofyzilogických studií, provádění srdečních arytmiologických ablací, implantací implantabilních defibrilátorů, tímto celým spektrem výkonů jsme v roce 2012 docílili pro nemocnici status kardiocentra.

Tak to je kus práce, cítil jste se naplněn?

Měli jsme skvělou partu, to byla největší odměna... rebelie se moc nechválí, ale pacienti byli spokojeni. Ale ano, někdy v roce 2008 jsem získal ocenění osobnost roku Karlovarského kraje za vybudování kardiologického oddělení.

Takže jste v tom nebyl zas tak úplně sám...?

Zajímavé je že, větší podpora přicházela od některých politiků než z vedení nemocnice, které se mimochodem střídalo vždy v rozmezí 1–2 let. Ale víte co, viděno s odstupem byl vývoj přesně v kontextu se situací, sám jsem v tom rozhodně nebyl, byla to práce celé té party, která tam v té době byla. Jde o popsání jevu, jakmile něco budujete v ne zcela optimálních podmínkách, má to svůj odraz v koherenci uvnitř té party, pracovali jsme s vysokou mírou přirozené soudržnosti, jsem hrdý, že jsem toto mohl zažít.

Jak se vám tedy ve Varech líbilo?

Vary jsou nádherné město, s překrásným okolím. Historie tady na vás dýchá, trochu složitější je sociální kontext, ale nechtejte na mně podrobnosti, nejsem politik. Jsem cyklista, na kolo je to tady ráj. Miluju trasu na Klínovec přes Krásný Les.

Proč jste tedy odešel?

Především z důvodů rodinných, narodila se nám s manželkou Janou druhá dcerka a rodinu jsem měl v Praze, bylo mi 50 let a cítil jsem se již hodně unavený, bylo třeba udělat změnu... asi bych se jinak odrovnal jako odborník.

VE DNECH 8.–10. PROSINCE 2019 SE V HOTELU THERMAL V KARLOVÝCH VARECH KONAL NÁRODNÍ VÝROČNÍ KONGRES AKUTNÍ KARDIOLOGIE. MUDR. MICHAL PAĎOUR NA KONGRESU PŘEDNESL 2 PŘEDNÁŠKY A REDAKTOŘI NOVIN KARLOVARKY SE HO PŘI TÉTO PŘÍLEŽITOSTI ZEPTALI NA JEHO PŮSOBNÍ V KARLOVÝCH VARECH, A NEJEN NA TO. BĚLOHRADSKÉ LISTY VYUŽÍVAJÍ VELKÉ ČÁSTI ROZHOVORU A ZÁROVEŇ HO DOPLŇUJÍ AKTUÁLNÍMI DOTAZY NA SOUČASNÉ PŮSOBNÍ MUDR. PAĎOURA V LÁZNÍCH BĚLOHRADĚ.

MUDR. MICHAL PAĎOUR JE TOTIŽ LÉKAŘ, KTERÝ ZACHRÁNIL ŽIVOTY TISÍCOVKÁM LIDÍ. V ROCE 2006 NASTOUPIL DO KARLOVARSKÉ NEMOCNICE, POSTUPNĚ ZDE VYBUDOVAL KARDIOLOGICKÉ ODDĚLENÍ, KTERÉ V ROCE 2012 DOSTALO STATUS KRAJSKÉHO KARDIOCENRA. ZA TU DOBU LÉKAŘI V JEHO TÝMU PROVEDLI TISÍCE OPERACÍ A ZÁKROKŮ. OD ROKU 2016 PŮSOBÍ JAKO LÉKAŘ NA II. INTERNÍ KLINICE – KLINIKA KARDIOLOGIE A ANGIOLOGIE 1. LF UK A VFN V PRAZE.

Nyní jste přijel na kongres akutní kardiologie, máte tady přednášky, zřejmě jste tedy odborně při chuti, kde nyní vlastně působíte a na jakém postu?

Pracuji v roli intervenčního kardiologa ve Fakultní nemocnici Praha, nemám funkční post, ani po něm netoužím, mám možnost se plně a dost svobodně věnovat své práci. Krom toho mám svoji kardiologickou ambulanci v místě, kde jsem strávil dětství – v Lázních Bělohradě. K tomuto místu tíhnu jako k magnetu, jestli bude situace nahrávat, jednou se sem zase vrátím, Bělohradsko miluju. Mimochodem i na kolo je ideální a je to můj kraj, tedy kraj, kde jsem vyrostl a ke kterému jsem přirostlý. Je to fajn vykompenzované – na jedné straně špičková medicína na klinice a na straně druhé „klídek“ privátní ordinace, ale zatím pouze jeden den v týdnu.

Budete se tedy postupně více „stahovat do ambulance“?

Zatím určitě nikoli, do ambulance spíše hledám kolegy, kteří by mi pomohli. Ambulanci jsem jako interní zdědil po otci, cítil jsem potřebu v jeho práci pokračovat, jednak kvůli tátovi, a hlavně kvůli pacientům. Z interní ambulance jsem udělal kardiologickou. Reálný život ukazuje, jak hodně byla potřeba, prostě nemocných se srdcem je zde pochopitelně hodně (onemocnění srdce jsou nejčastější příčinou úmrtnosti v ČR). Jako doktora mě naplňuje štěstím, jak hodně lidem z Bělohradska jsme již pomohli. Situace je zde totiž oproti Praze hodně jiná, v oblasti kardiologie tak minus 10 let vývoje oboru. Stačí udělat dobrou diagnózu a s dalším managementem nemoci (intervenční výkon nebo operace) můžeme pomoci v Praze a díky skvělé spolupráci s mým současným pracovištěm – II. interní klinika, kardiologie a angiologie VFN Praha – je již hodně bělohradských obyvatel správně a časně odoperovaných. Je skvělé potom v ambulanci sledovat, že jim je mnohem lépe, a pak to vědomí, že jim byl život jednoznačně prodloužen, je, proč tu práci přece dělám. Na klinice potkávám nyní průměrně 2–3 bělohradské (nebo hořické či packé...) pacienty měsíčně. Navíc to jsou skoro všichni lidé, které znám z dětství, tento „sousedský“ aspekt medicíny je pro mě zcela nový a moc mě baví. Jsem moc rád, že nám vedení kliniky tuto „extenzi spádu“ do východních Čech toleruje.

Máte v Lázních Bělohradě nějaké další plány?

Nyní intenzivně pracujeme na vzniku angiologické ambulance. Problematika angiologie je totiž velmi podobná té kardiologické – jde o onemocnění cév v periferních částech těla mimo srdce. Spolupracuji v této věci s MUDr. Lenkou Skalickou, Ph.D., která odborně vyrostla na pracovišti, kde nyní pracuji, a nyní bydlí ve Studenci, tedy nedaleko Bělohradu. Aby se paní doktorka mohla plně věnovat nemocným z našeho kraje v oblasti angiologie, je třeba absolvovat ono bolestné administrativní kolečko – tedy povolení na kraji a potom smlouvy s pojišťovnami, a v té věci nám pomáhá další bělohradská rodačka Mgr. Petra Páleníková. Tak nám prosím držte palce.

Takže přece management...?

To se nedá srovnat – vybudovat kardiocentrum a založit malou ambulanci – kvantitativně úplně jiný objem starostí. Rozdíl je především v tom, že v té předchozí roli jsem cítil velkou odpovědnost za lidi, za každého doktora, kterého jsem přitáhl třeba z Prahy, za každého sanitáře... jsem v tomhle trochu moc senzitivní nebo jak to nazvat.

Jak vnímáte personální otázku ve zdravotnictví v karlovarském regionu?

No to je samozřejmě problém, ale ne jenom zde, ale ve celé zemi, všude je málo sester, jenom v Praze je dost doktorů, jinak i lékařů je mimo Prahu nedostatek, problém bude bohužel akcelerovat.

Proč myslíte?

Je to ekonomika. Sestry mají extrémně těžkou práci a jsou tragicky zaplacené, není třeba si brát v této věci ohledy, je to prostě tak. U lékařů nyní sklízíme, co jsme naseli v minulých letech, za kvalitního lékaře musí oblastní nemocnice zaplatit hodně peněz, protože problém byl centrálně podceněn v minulosti a povolání dostalo punc „ekonomicky nevýhodného“. Mnoho kolegů odešlo do zahraničí nebo do privátu, na medicínu máme naprostou většinu dívek, kluci jdou radši na práva nebo IT, kde můžou vydělat (při vší úctě) rychleji a více peněz. Kdo bude tedy v budoucnu dělat třeba intervenční kardiologii, která není vůbec dámskou disciplínou? Asi roboti...

Ted' jste zase rebel...

Vůbec! Realista. Sestry pracují v modu věčných přesčasů, lékaři v modu vesměs šílených nočních služeb, za kterými velmi často následuje minimálně 1/2 den další návazné šichty. Další šílenost je administrativní zátěž, která sestram ani doktorům nepřísluší, důsledkem je vysoký stupeň odosobnění, doktor místo vizity sedí u počítače, to inteligentní a tvůrčí mysl, jakou doktor má mít, bavit nemůže.

No dobrá, jak relaxujete?

Kromě pohody v rodině, které si nyní opravdu užívám, jezdím na kole a chodím do sauny, sportovní aktivitu a pracovní vytížení rád kompenzuji rovněž sklenicí piva nebo vína.

Jste kardiolog, asi víte, co děláte... Kolik je rozumná míra oběho?

Na kole myslím neexistuje obecně platná horní ještě zdravá mez, nesmí se ze sportu stát posedlost, já se řídím pocity. Ale obecně platí, že ca 20 minut pohybové aktivity (stačí rychlá procházka) asi 5× týdně je na místě. Pro alkohol to je jasné, pro muže maximálně 1–2 piva denně a maximálně 4 dl vína je ta horní mez, pro ženy polovina.

Ve Varech jste strávil bezmála 11 let života, zůstalo tady po vás z nuly vybudované kardiocentrum, přemýšlel jste o tom se sem někdy vrátit?

Tuto otázku mám vyřešenou – „Nikdy nevstoupíš dvakrát do stejné řeky“.

Pavel Šubr s využitím článku v novinách Karlovarky, foto: archiv M. Paďoura

KVĚTA JERIOVÁ NA HOŘEŇÁKU

V minulém čísle Bělohradských listů jsme zveřejnili fotografii Ladislava Khuna ze závodů v běhu na lyžích, které uspořádal 23. února 1970 lyžařský oddíl Jiskra Horní Nová Ves. V těchto dnech tedy uplyne 50 let od tohoto závodu. Je s ním spojena jedna zajímavost, byl to první závod v kariéře jedné z našich nejúspěšnějších lyžařek běžkyň v historii Květy Jeriové.

Budoucí trojnásobná medailistka z olympijských her v Lake Placid 1980 a Sarajevu 1984 a 3. z mistrovství světa v norském Holmenkollenu 1982 na svůj první závod na Horní Nové Vsi vzpomínala na oslavách 90 let T. J. Sokol Studenec ve Svazu lyžařů ČR a její vzpomínky jsou i v almanachu z těchto oslav. Ale dejme už slovo Květě Jeriové – Peckové:

„První závody za lyžařský oddíl Sokola Studenec jsem jela v Horní Nové Vsi u Lázní Bělohradu. Tehdy jsem ještě nebyla ani jeho členkou, ale nechala jsem se přemluvit, abych to zkusila. Předseda, pan Štefan, pravidelně sledoval školní závody a všiml si, kdo by mohl lyžařský oddíl posílit. Několikrát oslovil i mě, abych přišla na trénink. Já ale věděla, že to nejde, že by mě tatínek nepustil běhat někam do lesa. Doma vždycky čekala spousta práce.

Nekonečnou šňůru domácích povinností změnila neděle 16. listopadu 1969. Tatínek nečekaně zemřel. Život v naší rodině se rázem změnil a mně najednou zbyl čas i na sport. Přesto jsem ještě chvíli váhala. Vůbec jsem neměla tušení, co znamená pravidelně trénovat a závodit.

V zimě roku 1970 jsem poprvé jela s oddílem na závody právě do Horní Nové Vsi. Trenéři mi namazali lyže, holky z oddílu ukázaly trať a kdosi mi kladl na srdce, abych si dávala pozor ve sjezdech a nespadla. Vyrazila jsem od startu jak zajíc z brázd – naplno a splašeně. Hned dvakrát jsem trať nezvládla a zabořila se do sněhu. I přesto jsem vyhrála. Za vítězství jsem získala vázu z olovnatého skla. Mám ji dodnes.“

Dodejme, že rodačce ze Zálesní Lhoty u Studence bylo tehdy necelých 14 let a vůbec netušila, že na Horní Nové Vsi začíná velkolepou lyžařskou kariéru...

Pavel Šubr, foto: Jaroslav Voves

BĚLOHRADŠTÍ

v řadách 74. pěšího pluku za prusko-rakouské války

Boje v okolí sochy sv. Aloise

V sobotu 26. října 2019 v odpoledních hodinách byl nedaleko Horního Přímu při příležitosti Dušiček slavnostně odhalen zrestaurovaný pomník 74. pěšího pluku. Po úvodních slovech Jiřího Synka seznámil velitel Kadetní setniny zmíněného pluku Petr Lazurko přítomné s účastí tohoto pluku v bojích u Horního Přímu. Vlastnímu odhalení předcházela projev předsedy Komitétu pro udržování památek z války roku 1866 Miroslava Suchého. Nato byl pomník požehnan farářem římskokatolické farnosti Nechanice Mariánem Benkou. Následovalo položení věnců a čestné salvy rakouské a pruské jednotky, které se díky blízkosti okraje lesa vracely v mohutném echu.

Zde si možná čtenáři Bělohradských listů položí otázku, zdali tato zpráva z bojiště u Hradce Králové v roce 1866 do tohoto periodika vůbec patří?

Vysvětlení je nasnadě: 1. února roku 1860 byl založen pěší pluk č. 74, jehož prvním majitelem byl polní podmaršálek Johann hrabě Nobili. Proto bývá někdy zván jako „pluk Nobili“. Doplnovacími okresy pluku byly: Broumov, Hořice, Hostinné, Chlumec, Jičín, Jilemnice, Karlův Městec, Králové Dvůr, Libáň, Lomnice, Maršov, Náchod, Nová Paka, Nový Bydžov, Polička, Rokytnice, Semily, Trutnov, Vrchlabí, Žacléř.

Z uvedeného vyplývá, že odvedenci z Bělohradu a okolí rukovali právě k 74. pěšímu pluku.

Poprvé se pluk do bojů zapojil právě v roce 1866 za války prusko-rakouské. I., II. a IV. prapor byly součástí brigády generálmajora Schul-

ze u VIII. armádního sboru.¹⁾ Ten se 28. června účastnil bojů u České Skalice a poté 3. července bitvy u Hradce Králové. Tam byl VIII. sbor společně se saským sborem korunního prince Alberta Saského nasazen na levém křídle rakouské sestavy. Zatímco se VIII. sbor v první fázi bitvy nacházel ve druhém sledu, v odpoledních hodinách byl povolán ke krytí levého křídla saského sboru. Brigáda generálmajora Schulze, jejíž součástí byl i 74. pěší pluk, byla přitom zdecimována v boji o les u obce Horní Přímu, tedy v místech, kde stojí zmíněný pomník. Němým svědkem útoku pruské 15. pěší divize, která tehdy o dvojnásobné přesile zaútočila na střed a do obou boků jičínského pluku, je klasicistní plastika sv. Aloise, kterou můžeme v těchto místech spatřit dodnes. Důsledkem tohoto boje měl pluk 468 padlých, 224 raněných a 84 nezvěstných ze svých cca tři tisíce příslušníků. Je velice pravděpodobné, že v těchto místech odpočívají i naši bělohradští prapradědové. A právě těmto padlým kamarádům nechal důstojnický sbor pluku postavit v roce 1898 uprostřed šachetních hrobů monumentální pískovcový obelisk zdobený velikým reliéfem rakouského orla. Pomník je doplněn nápisnými deskami připomínajícími padlé spolubojovníky. Návrh pomníku vypracovali profesori hořícké školy V. Dokoupil a V. Weinzettl, zhotoven byl firmou Jar. Hatle a Fr. Weis. Nápisné desky byly odlity v železnárnách v Blansku.

Bohužel, zub času se za více než sto let na této památce podepsal, a tak bylo třeba přistoupit k její obnově, k čemuž došlo právě v letošním roce.

Zde bych si dovilil zakončit slovy, která 26. 10. 2019 během odhalení přednesl předseda Komitétu 1866 M. Suchý: „... Krev je smyta a vpila se dávno do země, ale tato místa k nám promlouvají stále. Dnes je to 55997 dnů, 55997 východů slunce a probuzení se do dalšího dne, od bitvy u Hradce Králové, která rozhodla o celém polním tažení v roce 1866. A síla ukrytá v zemi a v krajině stále promlouvá, vyznačuje a nutí nás k zamýšlení nad lidskou podstatou. Toto číslo nic neznamena, o tom se může návštěvník bojiště přesvědčit ve vůních, barvách, ale i zpěvu skřivanů nad vlněním obilných lánů v letním odpolední, což nás naplňuje klidem, ale vždy tomu tak nebylo, a pokud si nebudeme historické události připomínat a čerpat z nich ponaučení, tak se může stát, že se vše to zlé a bolestivé může opakovat. To nesmíme připustit a musíme proti tomu bojovat právě tím, že se budeme starat o památníky a hroby padlých ve válečných konfliktech a vnímat ponaučení, hovořit o tom a v duchu úcty k této zemi vychovávat své potomky.“

A právě to je důvodem, proč je tento příspěvek uveden v Bělohradských listech.

Snad jen pro doplnění dodejme, že Komitét 1866 eviduje celkem 8 památek věnovaných 74. pěšímu pluku. Kromě již zmíněného nalezneme padlé a zemřelé v Broumově, Horním Přímu, Hronově, Hříbojedech, Nechanicích, a jeden cholerový pomník je i ve Vídni.

Jiří Hanuš, foto: archiv autora

¹⁾ III. prapor byl nasazen u rakouské pěší brigády 4. rakousko-nassavské pěší divize VIII. spolkového armádního sboru, rozmístěného na dolním toku řeky Mohan.

Pietní akt u pomníku 74. pěšího pluku

Taneční kurz mistra Maliny 1934

Jak se u nás tančilo

HUDBA A TANEC PATŘÍ K UŠLECHTILÝM PROJEVŮM LIDSKÝCH CITŮ, KTERÉ PROVÁZEJÍ ČLOVĚKA OD PRAĎÁVNA A V RŮZNÝCH FORMÁCH PO CELÉM SVĚTĚ. JAK SE TANČILO U NÁS? TANČILO SE, I KDYŽ DO TANCE NĚKDY PŘÍLIŠ NEBYLO. JAK TOMU BÝVALO OD PRVNÍ REPUBLIKY AŽ PO DOBU NE-DÁVNOU, JSME SI POVÍDALY S PANÍ MARYŠKOU KLUZOVOU V LEDNU, TO JEST O MASOPUSTU, KDY BY PLESOVÁ SEZÓNA MĚLA BÝT V PLNÉM PROUDU.

Kdy to u nás začalo?

S utvořením první republiky začaly vznikat spolky a instituce, které současně se světovými trendy nezapomínaly na společenské akce, které poskytovaly lidem zábavu. První společenský sál v Bělohradě se nacházel v hotelu Zátíší na Třetí straně. Jeho majitel pan Březina nechal ve dvoře vystavět objekt, ve kterém se nacházel velký sál i jeviště pro ochotnický spolek. Zde se odehrávala první divadelní představení bělohradského ochotnického spolku i první plesy. Další prostor pro obě stejné akce poskytoval hotel Hloušek na náměstí. Tam na balkóně hrála místní hudba k tanci. Ještě donedávna se tento prostor nacházel v téměř původní podobě, dokonce i se zbytky dekorací a s původní malbou stěn. Když byl vybudován Lázeňský dům na náměstí, stal se opravdovým stánkem kultury města. Byl vystavěn v luxusním provedení, stěny zdobila zrcadla ve zlacených rámech a prostor vyhovoval všem zamýšleným požadavkům, to jest akcím zastupitelů města, divadelním představením a bálům. Stoly byly umístěné v Besedě a v lokále, v hlavním sále byly kolem stěn umístěné židle pro dívky s doprovodem, s „garde“, jak se říkalo. Sem přichá-

zeli páni a chlapci vyzvat dámy a dívky k tanci, sem je zase s úklonou odváděli. Však to známe ze starých filmů a pohádek.

Jaká móda patřila k dámskému i pánskému šatníku?

Nejprve pánský šatník, ten byl vždycky jednodušší: černý oblek, někdy smoking, bílá košile, někdy s tvrdým límečkem, a bílé bavlněné rukavice, aby při tanci nebyly poskvrněny dámské šaty od případného potu. S dámským oblečením se během času uskutečnily převratné změny. Ano, i plesové šaty podléhají módním změnám k radosti dam, které si na módní závislost potrpí. Za první republiky nebyl problém zde látku koupit v několika obchodech, u Březinů, u Špringrů, například u Hermanů se prodávalo jen hedvábí. Látky byly kvalitní a cenově poměrně dostupné, vždyť jsme byli tenkrát textilní velmocí. Ani s ušitím šatů nebyl problém. Bylo tu hodně vyučených švadlen,

byly tu krejčovské salóny a po dohodě některé švadleny docházely šít i do domácností. Jak se měnila móda dámských šatů?

Především to byly dlouhé šaty až na zem z taftu, saténu, krajky, hedvábí, k tomu rukavičky, většinou krajkové, někdy sahající až k lokti – opět podle současné módy. Aby šaty daly vyniknout ženským tvarům, bylo třeba je doplnit vhodným prádlem, to jest korzetem. Šikovná švadlena si i s tímto doplňkem dokázala poradit i v případě, že byl vyztužen kosticemi, které musely vydržet stažení až k docílení dokonalého rozměru patřičných partií hrudníku. Však záběry z historických filmů tento proces často dokumentují.

Ale móda se měnila, nastaly „postřiziny“, s nimi zkrácení šatů do poloviny lýtek. Tyto šaty už nevyžadovaly tvrdý korzet, stačil volnější živůtek a pak už byl jen krok k podprsence. Zkracování probíhalo v souladu s novými tanci, které k nám přicházely z daleké ciziny

Bělhradská kapela

Zábava v Lázeňském hotelu

Merenda za Lázeňským hotelem v roce 1932

spolu s hudbou v novém rytmu. Zatímco dříve se tančila většinou na zahájení česká beseda, pak mazurka, valčík, polka, teď to byly šimi - šimi, charleston, později foxtrot, slowfox, tango - a ty ostatní si už pamatujeme.

Tančilo se v době válečné? Jaká změna nastala po válce?

Ve 40. letech nastal zákaz tanečních zábav, ale mladí lidé se i přes tu hrozou dobou chtěli bavit, užívat si právo na svoje mládí, pokud to půjde.

Opravdu se nesmělo tančit, ale i tady se našel únik od zákazů. Byl to hostinec U Vovsů, v Horní Nové Vsi U Ježků, Na Brdiku, Na Dupáče, kam se mladí vydávali, aby za zatemněným a s provizorní hudbou si užili večer takový, na jaký měli vzhledem ke svému mládí právo. V té době k nám pronikl swing, který se tančil dosud.

Po válce nastalo opravdové oživení taneční hudby i v našem městě. Zejména Bažantnice v letních měsících dávala možnost v třech dnech v týdnu si užít tance při moderní hudbě, kterou zvládal i místní orchestr Jindřicha Hrnčíře. Byl to univerzální tým „mistrů“ amatérů, který zvládal stejně dobře dechovou hudbu při nedělních odpoledních koncertech, večer při tanci a příležitostně i část orchestru při pohřbech. Hráli stejně dobře k tanci i k poslechu. Nároky na taneční hudbu se zvyšovaly, na léto byly do Bělohradu zvány již známé orchestry z Prahy s později již legendárními muzikanty i zpěváky. Pro pamětníky jsou nezapomenutelné chvíle při vinobraní, které se odehrávalo na závěr sezóny na začátku září opět v Bažantnici. Dva dny v týdnu se hrálo k tanci v hotelu Grand

v době, kdy sem přijížděli lázeňští hosté nejen za účelem léčby, ale též k odpočinku a k pobavení. To trvalo až do „Vítězného února“, kdy lázně byly zestátněny a hudba zněla již v jiných tónech.

Jak se tančilo v následujících letech?

Tradice tradičních plesů a zábav pro své zaměstnance pořádal a tehdejší závod TOS ve své závodní jídelně. Věřím, že na to pamětníci vzpomínají dodnes, vždyť to bylo jejich mládí. Stále se tančí při plesu mysliveckém, hasičském, při plesích maturitních a opět při šibřinkách a dozvucích, které následují hned po šibřinkách v sokolovně. Výzdobě sokolovny se věnovali pan učitel František Koubek a Jaroslav Kugler. V loňském roce hasiči uspořádali svůj ples dokonce v létě, i to je řešení při hledání vhodného prostoru pro taneční zábavu.

Kuplety a skeče.

Tak se říkalo vystoupení komiků za účelem pobavení přítomných mluveným slovem. Někdy tato vystoupení měla příchut' ironie, satiry, někdy byla nenápadně namířena proti současnému režimu, někdy měla choulostivá zabarvení, ale vždycky chtěla pobavit. A taky se naskytla taková, která oslavovala naše město. To se povedlo složit paní Martě Knapové pro vystoupení při šibřinkách někdy kolem 50. let:

**BĚLOHRAD JE MĚSTO KRÁSNÉ,
JEHO SLÁVA NEPOHASNE,
KOMU NERVY MOC BLÁZNÍ,
JEDE SI K NÁM DO LÁZNÍ.**

**KOHO REVMATISMUS DLOUPE,
V RAŠELINĚ SE VYKOUPE.
ZÁZRAČNÝ LÉK PRO SRDCE
JE BAŽANTNICE.**

Hana Friedrichová

PRVNÍ POŠTA v Bělohradě

Dům první bělohradské pošty č. p. 13 a jeho předchůdci

Historie domu na tomto místě postupně postavených se píše od r. 1651, kdy zde pod náhonnem stál jistě dřevěný přízemní dům s doškovou střechou, orientovaný průčelním štítem kolmo k silnici z Hořic na Novou Paku. Tehdy v něm žila rodina **Jakuba Grafa** (*cca 1606) přistěhovaná z Dolní Olešnice, **jejíž potomci si pozměněná příjmení na Groh či Groha přinesli do současnosti**. Prvním z nich byl syn Jiřík, který se stal kovářem na č. p. 5 v Černíně. Jeho dvě svobodné sestry postihla ta nehoda, že se jim narodily nemanželské děti. Z nich Voršile syn Jiřík (*16. 2. 1676), v jehož zápise o narození je v matrice místo jména otce poznámka – „*otec ten zmrzl*“. Zda se jedná o zaznamenaný fakt, či ironickou poznámku faráře k neexistenci otce, je na zvážení každého z čtenářů.

Hostinec v domě, pak i „hampejz“

V průběhu staletí se majitelé domu – zemědělci prodejem stávajícího a následnou koupí příštího vlastníka střídali až do r. 1810, kdy za nového majitele obchodníka, pak hostinského Jana Borůvky byl v domě zřízen hostinec. Bydlely v něm i rodiny v podruží.

Když koncem r. 1828 dům s hostincem koupil Jan V. Melichar (*1798) spolu se svojí manželkou Terezií, tak v kupní smlouvě bylo výslovně uvedeno, že koupě se vztahuje i na: „*Pivní a vinný šenk, 1 velký stůl, 2 táble, 1 dlouhou stolicí, 6 pivních sklenic, šenktisch, velkou tabuli, polici pro sklenice, 8 tuplovaných oken, kuželky a kouli do hampejzu etc.*“ Protože slovo hampejz může znamenat nevěstinec, vykřičený dům či bordel, ale i krčma, lze jen s obtíží určit, kde vlastně kuželky s koulí byly umístěny, jakou činností se tam vážení bělohradští měšťané zabývali a s kým hrou s kuželkami svůj pobyt doplňovali. Věřme tomu, že v tomto případě je tak nelichotivým slovem označena krčma. Nebo snad ne?

Melichar si přišel na pěkné peníze a již za něho **byl postaven nový, zděný a stále ještě přízemní, však zaklenutý dům půdorysu ve tvaru „L“**, opatřený sedlovou střechou.

Rodina Malých, zřízení pošty a první bělohradský poštovník

Dům s hostincem v r. 1858 koupil paprskář **František Malý** (*1811), který se sem s manželkou Johanou Nepomucénou a dětmi přestěhoval z domu č. p. 15 v nedalekém sousedství, a dům se po několik generací stal vlastnictvím rodiny Malých původem z Valdova.

Poštovník Václav Malý, ml.

Až jeho syn **Václav Malý** (*13. 10. 1834, †15. 9. 1895), jehož manželkou se stala Josefa Pižlová (*1836), dcera kupce Mikuláše Pižla z Bělohradu č. p. 106, hospodu zavřel a **otevřel v domě r. 1869 první bělohradskou poštu. Stal se tak prvním bělohradským poštovníkem**. Poštovní agenda byla tehdy velmi malá a stačilo mu mít jen jednoho zaměstnance – poštovního zřízence, kterému lidé z okolních vsí říkali „posilák“. Ten dopoledne roznášel poštu, odpoledne vykonával různé práce pro poštovníka. Poštu nosil v ruce, a protože jí bylo málo, tak žádnou brašnu nepotřeboval. Za doručení dopisu vybíral 2 kr., za korespondenční lístek 1 kr. Balíčky přivázel od vlaku na trakaři a na ně a na doručení peníze roznášel po domích jen poukázky. Každý si pro zásilku pak došel na poštu. Do okolních vesnic listonoš docházel jen v nutných případech. V neděli, kdy lidé z vesnic docházeli do města na mši anebo na nákup, stál zřízencec na vždy stejném místě na náměstí a tam se někdo z vesnice u něho zastavil a poštu do vesnice od něho převzal. Telegrafické spojení tehdy zajišťovala železniční dráha.

Za tohoto poštovníka byl dům přestavbou dokončenou v r. 1882 **zvýšen na patrový, celozděný a ten dlouho již neudržovaný a značně zchátralý se dochoval do současnosti. Na fasádě průčelí má štukem vyvedený letopočet, znak českého lva a rakouské orlice.**

Druhý poštovník, pak vrchní poštovník Václav Malý

V r. 1895 se majitelem domu a poštovníkem zde zřízeného poštovního a telegrafního úřadu stal syn předchozího **Václav Arnošt Malý**

(*12. 1. 1868, †24. 1. 1922 ve věku 54 let), který se právě toho roku dne 4. června oženil s Františkou Sehnalovou (*9. 3. 1872), nejstarší dcerou hostinského Josefa Sehnala z D. N. Vsi č. p. 1. Angažoval se ve společenském životě městečka a byl volen do předních funkcí ve správě obce a občanské záložny. Byl vychován jako vlastenec a v r. 1916 spolu s pozdějším starostou **Josefem Pechem vysadili Husovu lípu** u bělohradského muzea. Zemřel v r. 1922 a pochován je spolu s rodinou v hrobce na místním hřbitově.

S rozvojem lázeňství a hospodářského života v obci nabyla poštovní agenda natolik, že poštovník měl u přepážky až tři úřednice. Z listonošů se stali státní zaměstnanci, na dopisy byly již lepeny poštovní známky a pošta z nádraží byla vožena poštovním dostavíkem taženým koněm (viz foto), který s balíky na střeše a někdy i lidmi jezdil i do Miletína.

Poštovní zřízení, pak přesporní listonoši

A. Materna – již starý

Již za prvního poštovníka se poštovním zřízencem a pak přesporním listonošem stal **Antonín Materna** (*17. 9. 1868 Lužany) z Lánů č. p. 72, který ženatý s Pavlínou Festovou (*1866) z Arnoštova č. p. 2 (ta se narodila dva měsíce po poslední jičínské veřejné popravě svého strýce – bratra matky, otcovraha Karla Mühla ze Lhoty u Pecky – publikováno v BL č. 4/2016) bydlel v budově dnešního městského úřadu č. p. 35. Listonošem se stal snad proto, že se s poštovníkem dobře znal – byli totiž vrstevníci. Pošta se stala osudnou i jeho synovi Josefovi (*1902 Bělá pod Bezdězem), který i když se ve mlýně u Kotykových v Bělohradě vyučil „mlýnářským“, obživu si hledal ve státní službě u pošty a skončil ve funkci poštovníka v Bozkově u Semli.

Václav Špůr – již starý

Václav Špůr (*24. 11. 1874) se narodil na Vřesníku a ještě svobodný se stal čeledínem bělohradské fary a takřka jistě na doporučení faráře P. Jana Sehnala (byl strýcem manželky druhého poštmistra) se pětáctiletý v r. 1910 stal poštovním zřízencem – listonošem. I v této rodině se práce u pošty přenesla do následující generace a syn Josef Špůr (*1906) začínal na této poště jako úředník u přepážky a pak již na nové poště v Zátíší byl v telegrafu a nakonec poštmistrem. V r. 1953 odmítl vstup do té tehdy jediné správné strany se slovy: „*Nemám se čeho bát, za války jsem nekolaboroval a po válce nekrad*“, a byl odvolán. Nahradil jej jiný, s tou správnou legitimací v kapse. A tak můj otec nakonec skončil u vlakové pošty ve Staré Pace, odkud odešel do důchodu. I jeho mladší bratr Jaroslav (*19. 3. 1910) byl bělohradským listonošem.

Fr. Vaňura s chotí – již staří

Jarolím Vrbata (*28. 11. 1882), který do L. Bělohradu přišel z Kruhu u Jilemnice, byl kočím u bělohradského faráře a i on zřejmě na jeho doporučení se stal listonošem bělohradské pošty. Oženil se v r. 1906 a jeho manželkou se stala Anna Vaňurová z Brtve č. p. 61, sestra dalšího z listonošů Františka Vaňury.

František Vaňura (*8. 8. 1884) jako voják 74. pěšího pluku rakouské armády se účastnil 1. sv. války a v bitvě u Šabace v Srbsku byl dne 1. 11. 1914 raněn a poté vyznamenán. Pak bojoval na ruské frontě

Listonoš Fr. Vaňura s válečnými vyznamenáními na dobové pohlednici

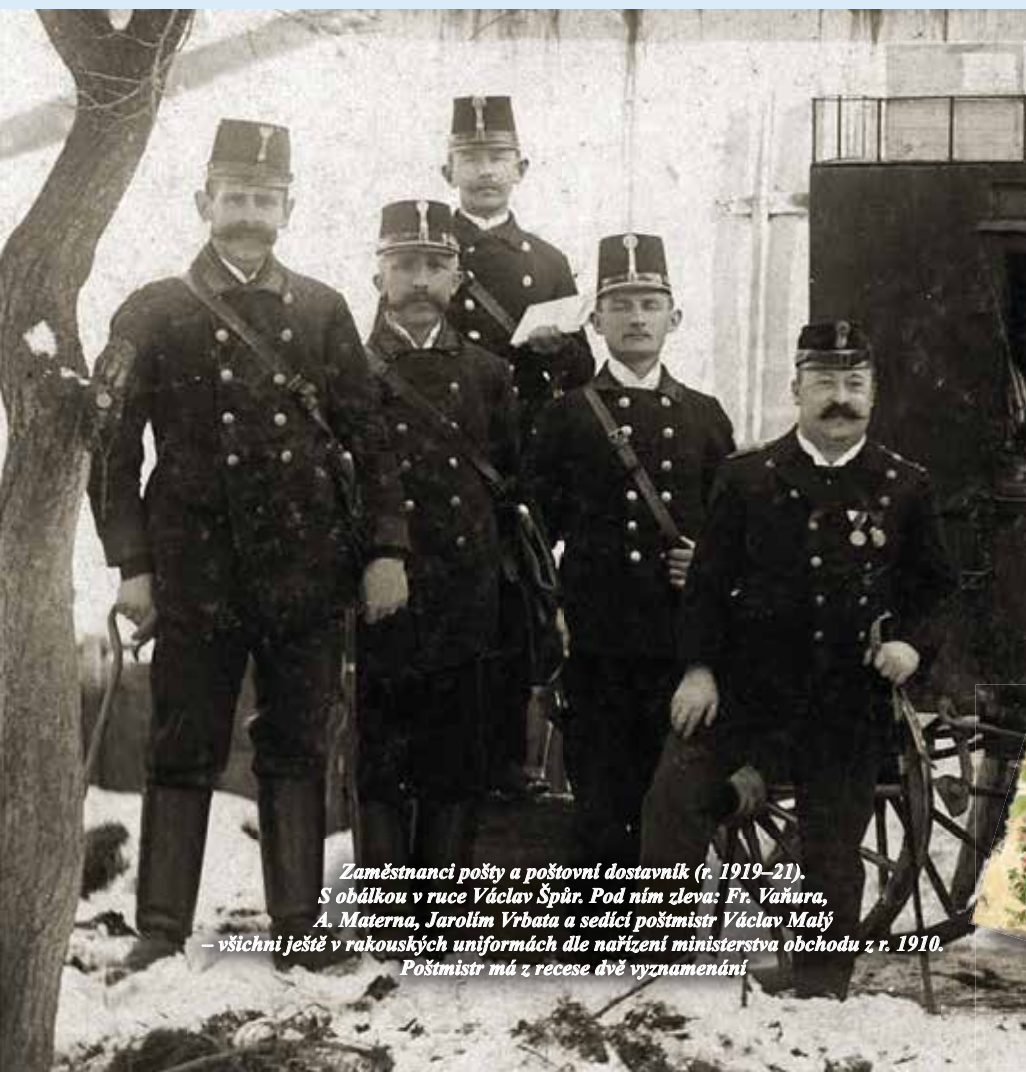
v Karpatech, kde v r. 1915 padl do zajetí. Vstoupil do ruských legií, přeřazen byl do francouzských legií a tam v r. 1919 byl demobilizován. V témže roce se oženil s Františkou Špůrovou (*1886), sestrou listonoše Václava Špůra, a dožil v Jablonci nad Nisou. **Byl jediný z listonošů, kdo měl dvě válečná vyznamenání**, kterými při fotografování zaměstnanců pošty dekoroval z recese poštmistra Václava Malého.

A tak ke konci monarchie a v prvních letech republiky zajišťoval chod bělohradského poštovního úřadu poštmistr a spolu s ním nejstarší přespolní listonoš Antonín Materna a i navzájem spolu sešvagření listonoši Václav Špůr, Jarolím Vrbata a František Vaňura. Ty doplnil postilion **Jan Erban** (*13. 3. 1870) ze Studence a dvě slečny u přepážky.

Dokonce v r. 1921 všichni uvedení listonoši bydleli na bělohradském náměstí v těsném sousedství pošty. Václav Špůr bydlel v domě č. p. 15, kde donedávna prodávali Vietnamci oděvy, František Vaňura a Jarolím Vrbata v domě č. p. 16 (dnes Trávníkovi) a Antonín Materna naproti přes ulici v domě č. p. 35 (dnes měst. úřad).

Poštovní úřad v tomto domě byl **do roku 1935, kdy se přestěhoval do budovy Zátíší na Třetí stranu.**

Josef J. L. Špůr, foto: archiv rodiny, autor

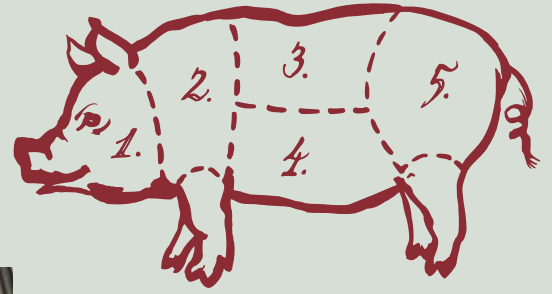
Zaměstnanci pošty a poštovní dostavník (r. 1919–21). S obálkou v ruce Václav Špůr. Pod ním zleva: Fr. Vaňura, A. Materna, Jarolím Vrbata a sedící poštmistr Václav Malý – všichni ještě v rakouských uniformách dle nařízení ministerstva obchodu z r. 1910. Poštmistr má z recese dvě vyznamenání

PROFESE ŘEMESLA V ZRCADLE ČASU

Řezníci

HISTORII ZPRACOVÁNÍ MASA ZNÁME OD DOB, KDY SE ZAČAL ČLOVĚK ŽIVIT LOVEM ZVĚŘE. PROTO TAKÉ ŘEZNIČKÝ OBOR MÁ KOŘENY V HLUBOKÉ HISTORII. VŽDYŽ JIŽ V ROCE 1312 BYL ZALOŽEN V PRAZE CECH ŘEZNIKŮ A JE OZNAČOVÁN ZA PRVNÍ CECH ŘEMESLNÍKŮ VŮBEC ZE VŠECH. OBZVLÁŠTĚ NA VENKOVĚ BYLO JEŠTĚ NEDÁVNO SAMOZŘEJMOSTÍ, ŽE TĚMĚŘ U KAŽDÉHO STAVENÍ CHOVALI VE CHLĚVĚ NĚJAKÉHO TOHO PAŠÍKA NEBO KRAVKU. V OBDOBÍ ZABÍJAČEK BYLI TĚDY ŘEZNÍCI OPRAVDU VYTIŽENÍ. BOURALI MASA, VAŘILI OVAR, MÍCHALI PREJT, VYRÁBĚLI JITRNICE A TLAČENKY TAKŘKA V KAŽDÉM HOSPODÁŘSTVÍ NA VSI.

DNES JE UŽ SITUACE JINÁ. DOMÁČÍCH CHOVŮ JE POSKROVNU A ZPRACOVÁNÍ MASA JE Z VELKÉ ČÁSTI PŘESUNUTO DO MASOKOMBINÁTŮ, ODKUD JSOU MASA A VÝROBKY Z NĚJ ROZVÁŽENY DO ŘEZNIČTVÍ A OBCHODŮ S POTRAVINAMI

TAK JAKO I JINDE, V BĚLOHRADĚ BYLO ŘEZNIKŮ VÍCE. V HORNÍ NOVÉ VSI MĚLI ŘEZNÍČTÍ ŠULCOVI A VE FLÉGLOVĚ HOSPODĚ LAUŠMANOVI, V PROSTŘEDNÍ NOVÉ VSI, V MÍSTĚ DNEŠNÍHO BYTOVÉHO DOMU, MĚL ŘEZNIČTÍ KAREL ŠTANNER, NA MALÉM NÁMĚSTÍ, DNES V DOMĚ STUCHLÍKOVÝCH, ŘEZNÍČILI KOSINOVÍ, V LÁZEŇSKÉ ULICI, DNES V DOMĚ NÁLEVKOVÝCH, PRODÁVAL MASA PAN ŠÍMEK, U SILNICE NA HOŘICE, VE DLE OPRAVÁŘE KOL PANA JANÁKA, BYLO VYHLÁŠENÉ ŘEZNIČTVÍ, KDE PRODÁVALI JIRÁSKOVI, A U SILNICE NA JIČÍN, NA ROHU PROTI DNEŠNÍMU SÍDLIŠTI, SI BĚLOHRADŠTÍ CHODILI PRO MASA KE KOTRBŮM. NA NÁMĚSTÍ JE PAK JIŽ PĚKNOU ŘÁDKU LET ŘEZNIČTÍ NA JEDNOM MÍSTĚ, V DOMĚ U LEJDARŮ.

JATKA V BĚLOHRADĚ PROVOZOVALI ŘEZNÍCI ŠTANNER A JAKL. MASA SE BOURALO V MÍSTĚ, KDE DNES BYDLÍ PANÍ PODLIPNÁ. NA MĚSTSKÁ JATKA JIŽ BYLO DOKONCE MYŠLENO V ÚZEMNÍM PLÁNU LÁZNÍ BĚLOHRADU Z ROKU 1931 (VIZ BL 4/2011), VE KTERÉM BYLA PLÁNOVÁNA JEJICH VÝSTAVBA NĚKDE V MÍSTĚ DNEŠNÍHO ZAHRADNICTVÍ LEJDAROVÝCH.

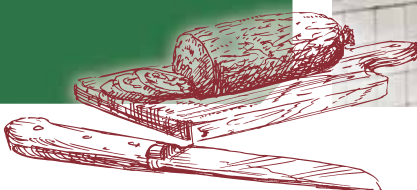
Řeznickou dráhu svého táty mně přiblížil pan **Vladimír Jirásko**.

„Táta byl původem drogist, řezničině se vyučil až u svého tchána **Václava Jakla**. Jaklovi pocházeli z Lukavce, kde hospodařili a provozovali řeznictví s hospodou. V Bělohradě nějakou dobu měli masnu v Lázeňské ulici. No, a když si pořídili domek u silnice na Hořice, v Lázeňské ulici pokračoval pan Šimek. Tátu u sebe pan Jakl zaměstnával až do znárodnění. Řeznictví pak převzal n. p. Masna a táta s mámou zde byli zaměstnáni. Později tátu přesunuli na náměstí k Lejdarom a máma prodávala u Kotrbů.“

O historii málokterého řemesla vypovídá jedno místo tak jako o řezničích dům, ve kterém je dodnes masna. Nemohl jsem tedy oslovit nikoho jiného než pana **Václava Lejdara**, který zavzpomínal na svého tátu.

„Táta pocházel z Čisté u Horek z devíti dětí. Řezníkem se vyučil v Bělohradě u pana

Sehnala, který tenkrát měl vedle kostela řeznictví. V roce 1938 koupil na náměstí přízemní domek od Mayových, kteří zde měli otevřenou prodejnu potravin. Ještě před válkou přistavěl dvě patra a dole si zařídil řeznictví. Z vybavení si pamatují jenom na kutr a mlejnek. Místnost ve sklepech sloužila jako velká lednice. Prostor o rozměrech asi 2,5 × 4 metry vykachlikoval, instaloval do něj agregát a háky na maso. Za krámem v dílně vystavěl i udirnu, kde udil párky a maso. Jeho specialitou byly vinné klobásy, ty mně hodně chutnaly a mezi lidmi byly vyhlášené jako jeho opravdová pochoutka.

Aby mohl pohodlněji dopravovat maso do domu, postavil přes Javorku most. Tenkrát to na jatka neměl daleko, protože porážku řezníci prováděli „Na Lepším“. Pro dopravu masa měl takový valníček, který tahali dva vycvičení bafani. Jezdili zadem na „třeřanku“ a přes most domů. Měl je fakt vycepované, a i když tahali maso, nikdy se o náklad nezajímali. Z jeho vyprávění si pamatuji, že jednou při převozu masa z jatek psi spatřili kočku. Veškeré povely byly marné. Psi letěli za ní, valník převrátili a celý náklad vyklopili. Maso se válelo na cestě a lidi měli k vyprávění o jednu historku více.

V dílně tátovi pomáhal nějaký pan Trojáněk a za celý den se téměř nezastavili. Už jen to, že všechno maso museli nanosit do sklepa do lednice a pak ho postupně dle potřeby vynášeli do krámu, byla dost úmorná práce. V krámě pak vždycky prodávala mamka s tátou.

Po znárodnění tady rodiče mohli bydlet dál, ale dům vlastnila domovní správa a naši jim platili nájem z bytu. Táta byl přeložen do řeznictví U Kotrbů. Později byl donucen s řezničinou skončit úplně a ještě před důchodem uklízel špony v Tose.

Tady masna zůstala dál, jen provozovatelé a řezníci se střídali. Dlouho tady provozovalo řeznictví místní JZD.“

Prvním řezníkem, který se po revoluci vrhl do podnikání v této masně, byl pan **Zdeněk Hátle**, který mně ochotně odpověděl na pár otázek.

Jak jste se k řezničině vůbec dostal?

Vždycky jsme doma chovali prasata a k nám na zabijačky chodil řezník pan Hortych z Horní Nové Vsi. Říkal mně: „Stůj u válu a všechno se uč. Až umřu, můžeš si zabijačku dělat sám.“ No a on opravdu brzo umřel. U masa jsem se odjakživa cítil ve své kůži. Výroba a ochucování těch masných dobrot mě chytly natolik, že z domácích zabijaček vznikl řeznický koníček jako hrom.

K provozování koníčku asi zpracovat doma pašika jednou za rok nestačí, co?

No právě. Když jsem dostavěl barák, začal jsem chodit po zabijačkách. V té době tady byli mistři řezníky pan Sucharda a pan Šeps. Po zabijačkách ještě hodně chodili Jarka Šorm a Jirka Vích. Tenkrát ale chovat doma prase bylo dost běžné, a tak zabijaček bylo fakt hodně. Byly roky, kdy jsem dělal až osmdesát prasat za zimu.

Koníček jste tedy povýšil na živnost.

V devadesátém prvním jsem prošel rekvalifikací a získal živnostenský list řezník-uzenář. V tomtéž roce jsme si s manželkou otevřeli masnu u Lejdarových. Protože jsem měl povolení dělat kompletní „cajk“, zavedl jsem pravidelný sobotní prodej produktů klasické domácí zabijačky. V té době měli ještě masnu vedle Jednoty u bytovek Víchovi a s pojezdou prodejnu masa u pana Vinaře v Horní Nové Vsi jezdil Milan Knap. Ten je vyučeným řezníkem, ale profesi se už dlouho nevěnuje.

V pondělí jsme se zeřákem a švagrem jezdili pro maso na porážku do Dvora Králové a pak se celý den bouralo. Pro uzenu kýtu si jezdil jeden větší zákazník až z Hradce Králové a někteří si pro maso jezdili z Hořic a okolí. V týdně jsem pak dvanáctsettrojkou rozvážel maso na nasmlouvaná místa. V úterý jsme začínali vyrábět tlačenu, aby do soboty ztuhla, a veškerý cajk jsme pak dělali od pátečního večera. V sobotu od deseti totiž muselo být vše připravené k prodeji. Nastoupila vždycky celá rodina, jinak by nebyla šance to stihnout. Vše jsme prodávali ještě teplé. Ještě si pamatuji ceny: prejt 38, jitrnice 32, tlačinka 40, žemláky 28, vepřová kýta 64 a bůček 29. Prdelačku a loj jsme k tomu zájemcům dávali zdarma. Za tu sobotu se do poledne prodalo 20 tlačenek, 600 jitrnic bílých, 400 černých, 10 kg krup...

Co vám nejvíce tenkrát ztěžovalo podnikání, a co naopak bylo hnacím motorem?

V tomhle oboru, tak jako v celém potravinářství, jsou dost přísná pravidla, která je nutné dodržovat. Ono nedodržení nějakých hygienických norem, když člověk chce u zákazníka uspět, není ani myslitelné. Kontrolu jsem tu měl každou chvíli. Vždycky jsem kontrolorovi z hradecké hygieny říkal: „Pane doktore, pojd'te dál, a nestůjte u dveří.“ On jen odpovídal: „Já vím, že to tu máte v pořádku, jen chvíli postojím u dveří kvůli lidem a zase pojedou. Nevěřil byste, kolik přijde žádostí o prověření vašeho provozu.“

A nic asi nepotěší víc než vyprodaný krám při zavíračce. Je to ale jakési sdělení, že vše začíná znovu.

Kdyby vám řezničinu neukončilo zdraví, pokračoval byste v masně až do důchodu?

To fakt nevím, ale měl jsem v plánu koupit na náměstí dům vedle úřadu, kde by bylo řeznictví a hostinec.

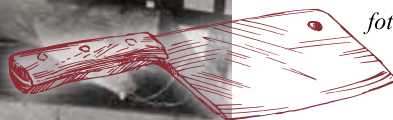
Sada nožů, ocílka, šíročina... Je to stále základní „vercajk“ řezníka?

Určitě, jsou stále řezníci, kteří si váží svého řemesla a těží z obliby svých výrobků ve svém regionu. Převládá však trend, že se maso zpracovává ve velkých masokombinátech a do jednotlivých řeznictví se už rozváží naporcované určené k prodeji.

Dnes masnu u Lejdarů provozuje firma RABBIT Trhový Štěpánov a maso zde prodává paní Jana Ponikelská s dcerou. Do oddělení masa a uzenin si mohou Bělohradáci zajít i do prodejny potravin Jednoty Nová Paka na náměstí a v ulici T. G. Masaryka.

Jaroslav Voves,
foto autor, archiv MKS a V. Lejdara

BĚLOHRADSKÉ *reflexe* Eduarda Čeliše

MÁVNUTÍ HŮLKOU

Bylo by fajn, kdyby měl někdo z místních zastupitelů mobil na Andreje Babiše. Mohl by požádat o zařazení „našich věcí“ do Národního investičního plánu. Pan premiér umí zařídit spoustu věcí a možná i sehnat kouzelnou hůlku Harryho Pottera. Jedním mávnutím bychom mohli mít v Bělohradě kulturní sál, koupaliště i zubaře.

PSI V PARKU BEZ VODÍTEK

Ve filmu *Peníze nebo život* se boháč Pepík, kterého hraje Jiří Voskovec, pokouší v sadu o sebevraždu. Jan Werich, kasař Tonda, ho zachrání. Jdou spolu prosluněným sadem, Voskovec má stále na krku oprátku a na konci provazu cedulku: Psy vodití do sadu povoleno pouze na provázku. Už jenom podotýkám, že film má letopočet 1932 a psích miláčků bylo daleko méně než dnes...

GALANTERIE A FC LIVERPOOL

Je to hodně dávno, kdy menší úpravy ošacení nám dělala máma, vyučená to modistka. Později přepečlivá paní Vovsová od splavu Javoriky. Dnes tyhle drobné úpravy zajišťuje krámk Galanterie na náměstí. A víte, že v galanterce zaplesá i oko fotbalového fanouška? Lze si tady zakoupit nášivkový symbol věhlasných evropských klubů. Odesl jsem si můj FC Liverpool. České mančafy, kterým vévodí duo Slávie a Sparty, pořídíte jen přes Fanprodejny.

LÁĎA CHARVÁT

Do Síně slávy místních fotbalistů byl koncem roku uveden (in memoriam) i Valdovák Ladislav Charvát, který na levém křídle za bělohradské černobílé barvy odehrál spoustu dobrých utkání. Láďa, co nosil v zadní kapse trenýrek hřebínek a vždycky si krátce přičísl bujnou kšticí... Hrál se v Horním Starém Městě a Charvát si v prvním poločase prakticky nekopl do balonu. Jeden domácí fanda povídá: „Pánové, to levé křídlo pošlete pěšky domů.“ V druhé půli dal Láďa Charvát tři branky. „Nechám fandění, vůbec nerozumím fotbalu!“ oznamuje domácí příznivec.

KDE JSTE, HOSPODY, HOSPŮDKY?

Na Hořeňáku byly v padesátých letech hospody, hospůdky: U Rulfů, U Sedmi smrků, U Ježků, U Lámrů, U Hartmanů a U Fléglů (psáno hezky od severu k jihu). V Prostřední Vsi dvě: Na Špicí U Vovsů a U Fajfrů. Dnes z těchto osmi vyčnívá jedna, jediná, s vyhlášenou Mňam-Mňam kuchyní – Pod Hůrou. Ono je to možná dobře. Kdysi, hodně tomu dávno, prohrával v hospodském karbanu nejmenovaný hornoveský sedlák jedno pole za druhým.

VŠO a Městská knihovna Lázně Bělohrad s podporou Města Lázně Bělohrad vyhlašuje

I. ročník literární soutěže

Raisív Bělohrad

Organizace a podmínky soutěže:

- ☐ soutěž se vyhlašuje v těchto věkových kategoriích: děti a mládež (od 10 - 18 let), dospělí a senioři
- ☐ jsou přijímány příspěvky v próze - libovolný literární útvar - max. rozsah 1 strana A4, písmo Times New Roman / Arial, velikost 12, příspěvky v poezii - max. 2 básně na A4
- ☐ příspěvky v záhlaví označte heslem „SOUTĚŽ“, jménem autora, adresou bydliště, e-mailem nebo telefonem a věkem
- ☐ práce lze zasílat poštou na adresu knihovny, elektronicky na adresu: raisuvbelohrad@seznam.cz. Nebo předat osobně do Městské knihovny Lázně Bělohrad
- ☐ vybraní účastníci budou kontaktováni telefonicky či emailem

Témata soutěže:

Podkrkonoší a Český ráj

Cestování a zážitky

Vyhlášení: 02. 2020

Uzávěrka: 09. 2020

Vyhodnocení: 10. 2020

Slavnostní vyhlášení vítězů:

Raisív Bělohrad: 13. 11. 2020

Vyvrcholením této soutěže je akce s názvem Raisív Bělohrad, kde vybraní prozaici a básníci přednesou svá díla. Výherce čekají věcné ceny a pro publikum bude připraven zajímavý doprovodný program.

Těšíme se, že nás poctíte svou přítomností ...

POSLEDNÍ VRÁTNÍ

Před 155 léty tady byl bělohradský cukrovar, po něm Goldschmiedtova textilka s tisícovkou stavů, poté strojírenská fabrika Hamákových, která vyráběla střikací pistole i dětské koloběžky, následovaly TOS a Nářadí s pneumatickým a kleštinovým sortimentem, v současné době moderní závod Deprag, firma z bavorského Ambergu. Za těch 155 roků se na vstupu, na vrátnici, vystřídal kolem dvou stovek vrátných.

Tento suchý výčet je dobré „okořenit“ menší příhodou. Už je tomu hezká řádka let, kdy měli vrátní povinnost nosit pistole a zúčastnit se ostrých střelb, které se konaly na Byšičkách. Nejlepší nastřílela tehdy jediná žena mezi vrátnými – paní Hrnčířová, které nikdo neřekl jinak než paní Ježišková...

Byl poslední den roku 2019, byl Sivlestr a já vyrazil s foťákem za posledními vrátnými. S prvními okamžiky nového roku 2020 jejich funkci přebírá moderní technika s čipy, závora-mi, kamerami i recepčí.

Milan Beránek a Petr Čeliš symbolicky zakončili dlouholetou éru vrátných.

Eduard Čeliš, foto: autor

HLEDÁME STRAŠIDLA DO STRAŠIDELNÉ BAŽANTNICE

Vážené přičery, strašidla, pohádkové postavy a smrtelníci. Rádi bychom opět rozšířili naše řady a ozvláštnili největší událost v Lázních Bělohradě pro naše nejmenší – Strašidelnou Bažantnici. Věřte, že si Strašidelnou Bažantnici užijete z „druhé strany“ ještě více. Odměnou Vám budou úsměvy a radost našich nejmenších. A koho jednou Strašidelná Bažantnice pohltí, toho již nevydá.

Letošní ročník Strašidelné Bažantnice se koná v **sobotu 27. června 2020 od 16 hodin**.

Pokud máte smysl pro humor, nápady a chuť s námi spolupracovat, neváhejte a ozvěte se nám co nejdříve, abychom mohli vše naplánovat. Nemáte kostým? Nevadí, něco pro Vás určitě najdeme.

Kontaktujte nás e-mailem mks@lazne-belohrad.cz

zavolejte nám na **603 163 180**

nebo nás navštivte v Památníku K. V. Raisa v Lázních Bělohradě.

Každá duše dobrá.

Městské kulturní středisko, Lázně Bělohrad

TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA 2020

I v letošním roce vyrazily ve dnech 4.–7. ledna skupinky tří králů s doprovodem do ulic v Lázních Bělohradě a okolních obcích. Počasí bylo letos jako na houpačce – mrazivá rána, slunečná obloha i jedno deštivé odpoledne... Ani to nezkažilo dobrou náladu koledníků při letošní TŘÍKRÁLOVÉ SBÍRCE. Plánovaný počet skupinek byl kvůli nemocem dětí o jednu skupinku menší než v předešlých letech, přesto byl výtěžek sbírky rekordní.

Do pokladniček lidé přispěli v celkové výši 80.754 Kč. Tato částka byla odeslána na účet Oblastní charity Jičín. Jedná se o historicky nejvyšší částku.

Chtěl bych touto cestou poděkovat všem, kdo se podílejí na této dobročinné akci, a také všem spoluobčanům, kteří do této charitativní sbírky přispěli.

*Tomáš Jirásko – místní asistent
Tříkrálové sbírky, foto: V. Vítvar*

Od roku 1968 vybírají skauti z Lázní Bělohradu v předvánoční sbírce peníze pro postižené nebo jinak hendikepované děti. V loňské sbírce se vybralo rekordních

11.371 Kč

DĚKUJEME VŠEM, KTEŘÍ PŘÍSPĚLI.

Historie skautské sbírky: Po roce 1968 došlo ke krátkodobému obnovení činnosti skautské organizace v tehdejší ČSSR. Díky uvolněnější politice se v roce 1969 realizovala myšlenka SOS dětských vesniček. Iniciativa vznikla po druhé světové válce v Rakousku a nabízel dětem bez domova a rodiny novou šanci. Činnost skautingu u nás přerušila normalizační politika Husákovy kliky. Znovu se začalo vybírat po obnovení organizace v roce 1990. Po letech podpory vesničky SOS, kdy v posledních letech nebylo průkazné, na co byly peníze použity, začala skautská organizace vybranými penězi podporovat denní stacionář APRO-PO Jičín, starající se o postižené děti v jičínském okrese.

(las)

NOVOROČNÍ BYŠIČKA PO PĚTAČTYŘICÁTÉ

„Vše nejlepší do nového roku, hlavně hodně zdraví,“ přejeme si vzájemně s napřaženou pravici před místní sokolovnou. Pochopitelně nesmí chybět tradiční fotografie na širokém schodišti.

Novoroční vyběhnutí/vyšlápnutí. Vše začal Jarda Kraus, Radkyňák a později borec ze Stupně, který nám Bělohradákům ukázal, že vedle fotbalu, hokeje, házené, volejbalu, tenisu i toho stolního je taky běhání a lyžování. Právem se dnes tato novoroční akce pořádá jako Memoriál Jaroslava Krause.

Krátce po půl jedenácté vyráží čtyřicítka chodců a necelá desítka běžců Bažantnicí, prudkým lesním „křpálem“ ke kostelíku Petra a Pavla na Byšičkách, kolem Nového Dvora opět do Bažárny a zpátky k sokolovně. Pět kilometrů a něco metrů k tomu. Kdysi „Byšičky“ absolvovala tenisová kronikářka a sokolka Růžena Lišková na lyžích, v současné době by asi jela na kole, sniž zkrátka není... Triatlonista Jarmil Bukovský drží rekord – těsně pod dvaceti minutami.

Jak dopadli běžci? **Petr Čepelka a Martin Kulhánek** svorně za 24:30 minut, Radim Kalfus a Michal Kubišta 19 vteřin za nimi. Z děvčat nejlepší Veronika Podlipná, špatně neběžel ani mistostarosta Antonín Schánilec.

Turisté, pěšáci, kteří převážně cestou rozebírali opětovně slabý televizní Silvestr, nepohrdli u altánu kostelíka teplým čajem ani grogem. Bezva slunné počasí, výhled do bělohradské kotliny i lahodný grog stály za to. Není proto divu, že někteří turisté taktak stihli novoroční oběd...

Eduard Čeliš, foto: Petr Laušman

Radek Pilař OCHUTNÁVÁ HOKEJOVOU EXTRALIGU

V BĚLOHRADSKÝCH LISTECH 2/2011 VZPOMÍNALI PAMĚTNÍCI NA HISTORII LEDNÍHO HOKEJE V LÁNECH. JEDEN Z NICH – VELKÝ TAHOUN LÁNSKÉHO HOKEJE FRANTIŠEK PILAŘ – PŘIPOMNĚL, ŽE RADOST MU DĚLAJÍ VNUCI PETR A RADEK, KTERÍ NASTUPUJÍ V MLÁDEŽNICKÝCH DRUŽSTVECH HRADCE KRÁLOVÉ A POKRAČUJÍ TAK V TRADICI HOKEJE V LÁNECH. POJĎME SE PO DEVĚTI LETECH PODÍVAT, JAK POKROČILA HOKEJOVÁ KARIÉRA OBOU BRATRŮ.

RADEK PILAŘ

Mladší, třidvacetiletý Radek Pilař (8. 7. 1996) je na rozdíl od svého bratra útočník. Také on patřil mezi opory mládežnických družstev Hradce Králové, v sezóně 2013–14 si na rok odskočil mezi juniory Bílých tygrů Liberec, ale v další sezóně už zaznamenal prvních 5 extraligových startů mezi dospělými za HK Mountfield Hradec Králové. O rok později (2015–16) vedl hradecké juniory v nejvyšší soutěži jako kapitán, ve 42 zápasech vstřelil 17 branek, připsal si 23 asistencí a nastoupil do dalších 5 zápasů v extralize dospělých. Další 2 sezóny odehrál převážně v prvoligových Litoměřicích. Loňský ročník začal v extraligovém kádru HK Mountfield Hradec Králové, ale zranění hned ve 3. kole extraligy ve Zlíně znamenalo stopku až do konce roku a od ledna pak nastupoval ve Vrchlabí, které usilovalo o postup do 1. ligy. Také letošní sezónu zahájil v kádru extraligového HK Mountfield Hradec Králové, střídavě hostoval v 1. lize v týmech Kadaně a Prostějova. Od listopadu ale začal stabilně hrát v týmu HK Mountfield Hradec Králové a vstřelil také svoji první extraligovou branku. Jeho letošní extraligová bilance je zatím 15 zápasů, 2 branky a 1 asistence. Radek Pilař odehrál i 22 zápasů v reprezentačních výběrech České republiky do 16 a 17 let.

Petr Pilař

PETR PILAŘ

Starší, šestadvacetiletý Petr Pilař (5. 8. 1993) po dorosteneckých letech v Hradci Králové okusil v sezóně 2012–13 extraligu juniorů v dresu Bílých tygrů Liberec a od následující sezóny hraje 2. ligu za HC Vlci Jablonec nad Nisou. V loňské sezóně přestoupil na několik zápasů do také druholigového týmu HC Rodos Dvůr Králové nad Labem, ale poměrně brzy se vrátil do Jablonce. Zde už patří mezi zkušené obránce týmu a letos zatím zaznamenal ve 28 zápasech 3 branky a 6 asistencí.

S Radkem Pilařem jsme se sešli koncem ledna a ochotně odpověděl na několik dotazů:

Radku, asi jste hokej v Lánech nezažil, ale zabruslil jste si někdy v Lánech?

Bohužel lánský hokej jsem nezažil a ani si v Lánech nezabruslil, to už jsem nestihl. Zabruslil jsem si jen v Bělohradě na Pardoubku...

Letos v listopadu jste začal stabilně hrát extraligu v Hradci Králové, a to nečekaně na postu obránce. Jak k tomu došlo?

První zápas v obraně jsem hrál v Lize mistrů v rakouském Grazu. Měli jsme v té době z důvodu zranění málo obránců a trenéři mě na tuto možnost dopředu připravili. Tak to vyšlo, že jsem hrál v obraně. Asi se to osvědčilo, a tak dokud bylo potřeba, jsem hrál v obraně i extraligu. Pak bylo několik zápasů, kdy jsem začínal v obraně a v průběhu utkání se přesunul do útoku.

Hned v druhém zápase proti Litvínovu jste jako obránce vstřelil první extraligovou branku. Jaký je to pocit?

Pocit to je krásný. Přitom to byla nenápadná střela od modré a ani jsem nečekal, že by z toho mohl být gól.

Hokejisté si většinou schovávají puk, se kterým vstřelí první extraligovou branku. Máte ho? A také se platí do klubové pokladny...

Puk samozřejmě schovaný mám, přivezl mně ho spoluhráč Michal Dragoun. A něco málo jsem za první gól do pokladny zaplatil.

Místo na ledě v extraligových zápasech vás v poslední době vidíme jen v hledišti. Co se stalo?

Začátkem ledna na tréninku ve Stockholmu před semifinálovým utkáním Ligy mistrů s Djurgårdenem se mně zařízla brusle do rýhy v ledu a narazil jsem na mantinel. Musel jsem na operaci s ramenem. Po 6 týdnech bych snad mohl začít trénovat.

Podobnou smůlu jste měl už vloni...

Hned ve 3. kole mě protihráč ze Zlína trefil na koleno. Měl jsem přetržené vazy a při operaci mně museli provést celkovou rekonstrukci kolena. Bylo to na dlouho, osm týdnů jsem chodil jen o berlich.

Loňskou sezónu jste pak dohrával ve Vrchlabí, které usilovalo o postup do první ligy. Hráli tam i další hráči Hradce včetně sportovního manažera a bývalého reprezentanta Jaroslava Bednáře. Jaká tam je atmosféra?

Úžasná, diváci ve Vrchlabí jsou skvělí a chodí jich hodně. Snaží se i fanklub, který vymýšlí různá chorea. Na druhou ligu je atmosféra ve Vrchlabí až neuvěřitelná.

V mládežnických kategoriích jste hrával i v reprezentačních výběrech. S kterými hokejisty jste se tam sešel?

Třeba i s dnešní hvězdou NHL Davidem Pastrňákem, ale ten byl už tehdy někde úplně jinde. Pak s některými hráči, kteří hrají pravidelně extraligu – třeba brněňští Filip Pyrochta a Karel Vejmelka, spartan Jiří Smejkal, Tomáš Havlín z Liberce nebo náš náhradní brankář Štěpán Lukeš.

Fenoménem letošní extraligy je Jaromír Jágr, který naplňuje stadiony ve všech městech, kde hraje Kladno. Zahrál jste si i proti němu?

Zahrál, ale už v jeho první sezóně v Čechách, kdy jsem nastupoval za Stadion Litoměřice v první lize a Jágrovo Kladno usilovalo o postup do extraligy. Zahrál jsem si dokonce v jeho prvním zápase na Kladně. Před utkáním proběhla show, během níž se promítaly záběry z jeho působení v NHL a KHL, a byl to velký zážitek.

Po Radkově první brance v extralize o něm vyšel v královéhradeckých Denících článek s titulkem *Univerzální voják je ticho a dře*. „Brácha se mně kvůli tomu názvu hodně nasmál,“ se smíchem říká Radek Pilař. K jeho výkonům se v článku vyjadřovali zkušení spoluhráči. Kapitán a nejlepší střelec týmu HK Mountfield Radek Smoleňák řekl: „Je to kluk, který už je tady v Hradci nějaký pátek. Kdykoliv dostane šanci, tak je zticha a dře. Ať jsou to zápasy, nebo tréninky, má hlavu dole a jede. Proto jsem rád, že byl odměněný gólem. Myslím, že bychom si z něj všichni mohli vzít příklad, protože takhle by se mělo hrát. Stejně jako z ostatních kluků, kteří to oddfou. Kolikrát nejsou extra gólově vidět nebo je lidí úplně neoslavují, ale jsou velmi důležití a jsme rádi, že tady jsou.“ Další matador týmu Michal Dragoun dodal: „Hraje dobře, už to není žádný janek.“

Popřejme tedy Radkovi Pilařovi brzké uzdravení po operaci ramene a rychlý návrat do extraligové sestavy HK Mountfield Hradec Králové. A třeba aby se jednou vrátil i do reprezentačních výběrů.

Pavel Šubr,

foto: Stanislav Souček a archiv

Radek Pilař

Historické fotky z Lázní Bělohradu

1

Zámek před rokem 1905

4

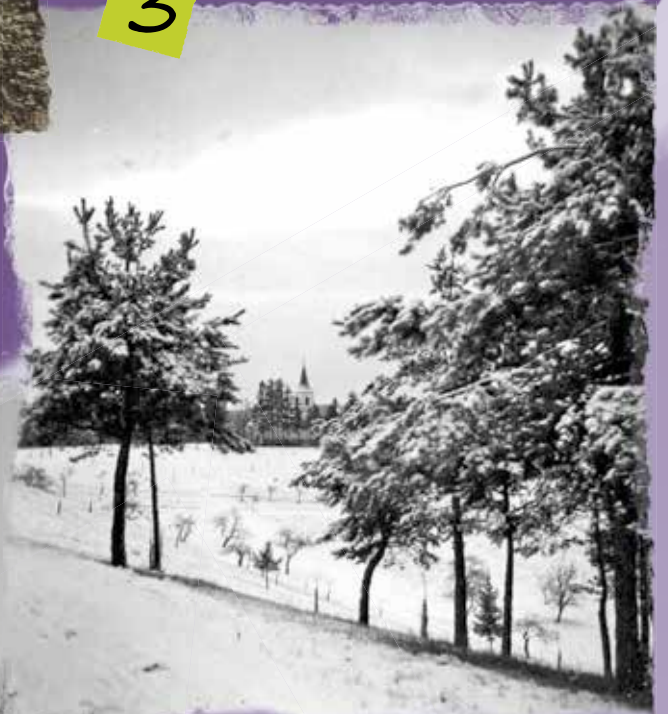
Pohled z Jiráskova nábřeží ke kostelu

2

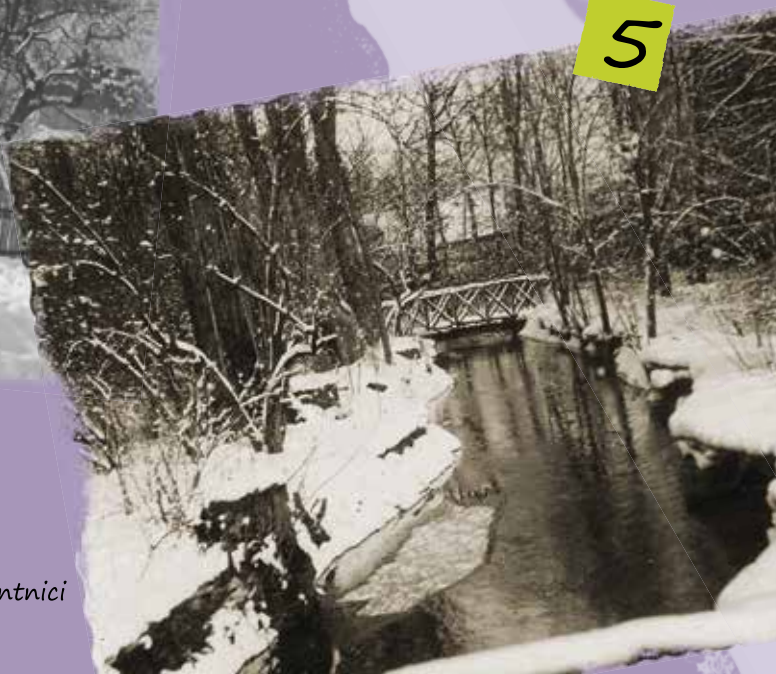
Bělohradský pivovar v zimě

3

Zima na Byšičkách

5

Zima v Bažantnici

6

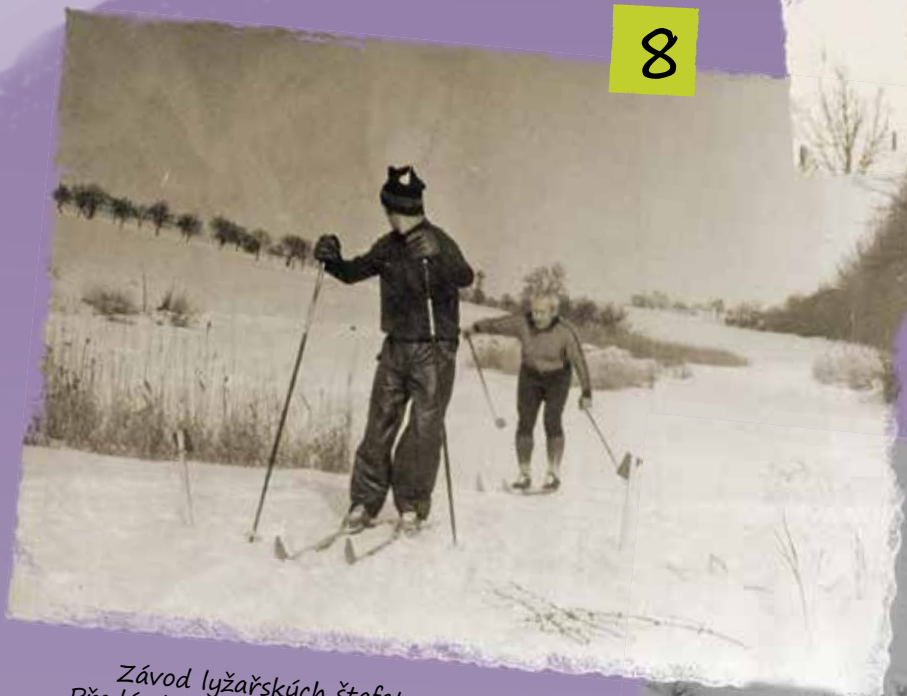

7

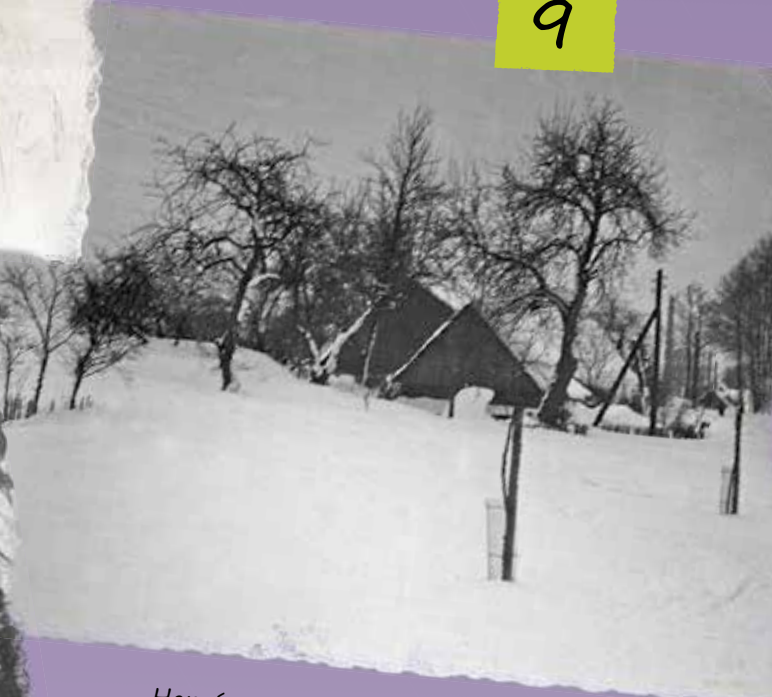
Chalupa na Malém náměstí
u Bezuchů

8

Statek pod Byšičkami, Brtev č. p. 2

9

Závod lyžařských štafet na Bukovině.
Předává Zdeněk Hanzl, přebírá Lád'a Erbert

10

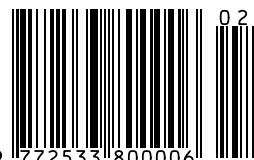
Horní Nová Ves, č. p. 90 a 100

Na Brdíku

ISSN 2533-8005

9 772533 800006

02